

School of Business
Economics and Law
GÖTEBORG UNIVERSITY

Handelshögskolans Civilekonomprogram
Bachelor Thesis, ICU2006:77

- Varför fotbollsklubbar får redovisa spelare i balansräkningen -

Kandidatuppsats / Bachelor Thesis

Henrik Blom, 85

Johnnie Engström, 80

Peter Jakobsson, 82

Handledare/Tutor:

Gunnar Rimmel

Företagsekonomi/Redovisning

HT2006

Förord

Vi vill tacka de personer som ställt upp på intervjuer. Utan er skulle vi inte kunnat genomföra arbetet på det sättet vi ville. Vi vill också passa på att tacka vår handledare Gunnar Rimmel som vi bollat idéer med och som givit oss tips på vägen.

Göteborg, december 2006

.....
Henrik Blom

.....
Johnnie Engström

.....
Peter Jakobsson

Sammanfattning

*Kandidatuppsats i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet,
Redovisning, Höstterminen 2006*

Författare: Henrik Blom, Johnnie Engström och Peter Jakobsson

Handledare: Gunnar Rimmel

Titel: Varför fotbollsklubbar får redovisa spelare i balansräkningen

Bakgrund och problem: Utvecklingen inom näringslivet har gått från att vara dominerad av tung verkstadsindustri till att bli mer tjänsteinriktad där personalens kompetens värdesätts allt högre. Många företag nämner i sin årsredovisning att personalen är deras viktigaste och största tillgång. Hittills har personalekonomisk redovisning endast återfunnits i resultaträkningen som kostnadsposter. I dagsläget finns det dock företag som kan och får redovisa sin personal i balansräkningen som en tillgång, nämligen fotbollsklubbar med professionella spelare.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka varför fotbollsklubbarna får redovisa sina spelare som tillgångar i balansräkningen och varför kunskapsföretag inte får göra det. Vi undersöker även om redovisningen av spelare i balansräkningen ger en rättvisande bild av klubbarnas värde.

Avgränsningar: Vi avgränsar oss till tre börsnoterade fotbollsklubbar: AIK Fotboll AB, FC Köpenhamn samt Tottenham Hotspur FC. Det val vi gjort av fotbollslag grundar sig i att de alla tre är noterade vid någon börs och att de därigenom är skyldiga att följa IFRS. Då vi ska analysera hur spelare värderas kommer vi inte att ta hänsyn till de spelare som räknas som egna produkter.

Metod: Vi kommer att utgå från en kvalitativ metod där vi samlar in data genom intervjuer med revisorer och ekonomiansvarig för AIK samt genom studier av årsredovisningar. Därefter ställer vi den insamlade empirin mot den teoretiska referensram som vi använder oss av.

Resultat och slutsatser: Vår undersökning har gett oss en bild av hur AIK värderar och balanserar de spelarkontrakt som man förfogar över. Det är alltså inte spelarna som redovisas i balansräkningen utan den immateriella tillgången som kontraktet utgör. Just det juridiska kontraktet som binder spelaren till klubben i ett visst antal år är vad som saknas inom företagsvärlden för att ett vanligt företag ska få redovisa på samma sätt som AIK. Ett företag kan inte äga en människa och har därför inte kontrollen över sina anställda. De kan lämna företaget när de vill och därför är inte kontrollkriteriet för en tillgång uppfyllt.

Förslag till vidare forskning: I vår avgränsning valde vi att inte behandla spelare som kommer från de egna leden, så kallade egna talanger eller produkter. Dessa spelare har i dagsläget inget redovisat värde i klubbarnas balansräkning eftersom man menar att de inte har något anskaffningsvärde. En undersökning om hur man bedömer ett värde av dessa spelare skulle vara intressant. Samma gäller spelare som värvas till en klubb utan anskaffningsvärde, genom den så kallade Bosman-domen. Hur ska spelare utan anskaffningsvärde få ett värde i balansräkningen?

Innehållsförteckning

KAPITEL 1 – INLEDNING	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Problemdiskussion.....	7
1.3 Frågeställning	8
1.4 Syfte	8
1.5 Avgränsningar	8
1.6 Centrala begrepp.....	9
1.7 Förkortningar	9
1.8 Disposition.....	10
KAPITEL 2 – METOD	11
2.1 Vetenskapligt förhållningssätt.....	11
2.2 Datainsamling	11
2.3 Primär- och sekundärdata.....	12
2.3.1 Val av intervjuer.....	12
2.3.2 Motivering av val av fotbollsklubbar	14
2.4 Validitet	14
2.5 Reliabilitet	15
2.6 Källkritik.....	15
KAPITEL 3 – TEORETISK REFERENSRAM	17
3.1 Humankapital	17
3.1.1 Gröjer & Johansson- modellen.....	18
3.1.2 Konradgruppen.....	19
3.1.3 Den dolda skattkistan	20
3.1.4 Flamholtzmodellen.....	20
3.2 Att redovisa spelare.....	21
3.3 Kontrakt i balansräkningen	22
3.4 Svenska fotbollsförbundets riktlinjer	23
3.4.1 Redovisning och värdering av spelare samt avskrivningar	23
3.4.2 Redovisning vid aktivering av anskaffningsutgifter	24
3.5 Rättvisande bild	24
3.6 Immateriella tillgångar - IAS 38	25

3.6.1 Värdering.....	26
3.6.2 Nyttjandeperiod.....	26
3.6.3 Notupplysning.....	27
3.6.4 Byte av immateriell tillgång.....	27
3.7 Skillnader mellan IAS 38 och RR 15	27
3.8 Skillnader mellan IAS 38 och SvFF.....	28
3.9 Kritik till humankapital i balansräkning.....	28
KAPITEL 4 – EMPIRI.....	29
4.1 AIK Fotboll AB.....	29
4.1.1 Regelverk.....	29
4.1.2 Spelarkontrakt.....	29
4.2 FC Köpenhamn.....	29
4.2.1 Regelverk.....	30
4.2.1 Spelarkontrakt.....	30
4.3 Tottenham Hotspur FC.....	30
4.3.1 Regelverk.....	30
4.3.2 Spelarkontrakt.....	30
4.4 Intervju med AIK Fotboll AB	31
4.5 Intervju med utvalda revisorer	34
KAPITEL 5 – ANALYS.....	40
5.1 AIK:s värdering.....	40
5.2 Jämförelse med FC Köpenhamn och Tottenham Hotspur FC	41
5.3 Humankapital.....	42
5.4 Rättvisande bild.....	43
KAPITEL 6 – SLUTSATS	45
6.1 Varför fotbollsklubbar får redovisa spelare i balansräkningen	45
6.2 Redovisningsproblematiken i kunskapsföretag.....	46
6.3 Rättvisande bild.....	46
6.4 Egna reflektioner.....	47
6.5 Framtiden.....	47
6.6 Förslag till fortsatt forskning	47
APPENDIX	50

Kapitel 1 – Inledning

Inledningsvis börjar vi med att ge läsaren en bred bild av vårt problemområde för att i problemdiskussionen ta en avsats mot vad uppsatsen handlar om. Därefter följer den huvudfrågeställning som vi har med oss under hela arbetet och som kommer att besvaras i vår slutsats. Tillsist följer de avgränsningar vi valt att göra samt uppsatsens fortsatta disposition för att ge läsaren en strukturerad bild av arbetet.

1.1 Bakgrund

Utvecklingen inom näringslivet har gått från att vara dominerad av tung verkstadsindustri till att bli mer tjänsteinriktad där personalens kompetens värdesätts allt högre.¹ ”Kunskapsföretagen” tar en allt större andel av marknaden och det finns egentligen inga tecken på att den trenden kommer att vika. I årsredovisningar stoltserar företagen om detta genom fina färgbilder på personalen och rubriker som exempelvis ”personalen är vår största tillgång” och ”när människorna går hem står verksamheten still”². Redovisningen har dock inte hängit med i trenden. Fortfarande redovisas endast personal just i form av färgbilder i början av årsredovisningen.

Humankapitalet i dagens företag uppgår många gånger till ett högre värde än de anläggningstillgångar som företaget har.³ Ändå får företagen fortfarande inte redovisa sitt humankapital i balansräkningen som en tillgång utan redovisas först i resultaträkningen som en kostnad. Idag finns många företag som endast har personal som tillgång, exempelvis konsultföretag, men i deras redovisning syns inte dessa tillgångar. Många nämner idag personalen som en osynlig tillgång så till vida att den inte syns i redovisningen. Den utveckling som skett – från den tunga verkstadsindustrin till dagens mer kunskapsbaserade – har inte efterföljts i redovisningsvärlden där man fortfarande inte har någon lösning på hur man skall kunna redovisa sin personal som en tillgång.

Redovisningen skall ge en bild av hur företaget ser ut och värderas vid en viss tidpunkt.⁴ Regleringen runt årsredovisningen är till för att ge användaren av redovisningen en rättvisande bild av företaget. Personerna bakom regler och normer är alla överens om att detta är viktigt, men hur kan företaget få en rättvisande bild av verksamheten då det inte är tillåtet att redovisa deras tillgångar? Det problem som föreligger vid redovisning av personal som en tillgång är den skillnad som lätt uppstår mellan det verkliga värdet och det bokförda värdet, en skillnad som kan bli missvisande.

Ur ett historiskt perspektiv är det inget nytt att redovisa människor i redovisningen. Det gjordes redan långt före industrialiseringen, med den skillnad att det då var slavar man redovisade. Idag finns det dock en grupp företag som redovisar sin största och viktigaste tillgång i sin balansräkning, och det är de bolagiserade fotbollsklubbarna som man finner både i Sverige och i utlandet. Dessa klubbar redovisar sina spelare i balansräkningar och gör sedan avskrivningar på beloppen baserade på hur lång kontraktstid spelaren har skrivit på.

¹ Johansson, S-E ”Den fullständiga balansräkningen” 2003

² Bergstrand, B-O ”Den dolda skattkistan” 1993

³ Johansson, S-E ”Den fullständiga balansräkningen” 2003

⁴ Thomasson et.al. ”Den nya affärsredovisningen” 2000

Vår uppsats tar sin grund i AIK Fotboll, FC Köpenhamn samt Tottenham Hotspur FC, tre stora fotbollsklubbar med en gemensam nämnare; de är alla noterade vid en börs, därför tvungna att redovisa efter reglementet IFRS, samt att de alla redovisar sina spelare som tillgångar i balansräkningen.

Vad är det då som skiljer fotbollsklubbarnas redovisning med andra företag som inte får ta upp sin personal, sina spelare, i balansräkningen som en tillgång? Detta kommer att vara vår grundläggande frågeställning när vi går in i arbetet. Denna generella frågeställning kommer att behöva lösas upp i mindre frågeställningar såsom vilka problem som föreligger vid redovisning av spelare. Hur man värdesätter spelare och varför företag inte kan redovisa på ett liknande sätt.

1.2 Problemdiskussion

I den traditionella redovisningen finns det kriterier för vad som är en tillgång för företaget. Ett av dessa är att tillgången skall generera framtida ekonomiska kassaflöde för företaget⁵. I ett företag där tillgångsmassan domineras av fabriker och maskiner kan man lätt värdera dessa eftersom de både är fysiska och definierbara. I ett företag där tillgångsmassan däremot domineras av immateriella tillgångar är det inte lika lätt att sätta ett värde. Att då bestämma ett värde på ett företag vars tillgångar endast består av humankapital – exempelvis ett konsultföretag – är ännu svårare eftersom personal idag inte kan redovisas som en tillgång i balansräkningen. Alla investeringar i personal såsom rekrytering och utbildning kostnadsförs direkt i resultaträkningen.

Att ta med anställda i balansräkningen är ingen ny idé. Det gjordes på den tiden man hade slavar och det görs idag i sportklubbar med professionella idrottsmän.⁶ Många försök har gjorts att aktivera anställda som en tillgång i balansräkningen, till exempel genom att utgå från historiska rekryteringskostnader. Ett annat sätt har utgått från vad det skulle kosta att ersätta personal som slutar och ett tredje alternativ har varit att värdera framtida förtjänster som en anställd för med sig och sedan nuvärdesberäkna dessa värden.⁷ Det finns två problem när det kommer till att redovisa personal i balansräkningen. Det ena är hur man rent teoretiskt integrerar anställda i balansräkningen och det andra är hur man ska mäta och värdera personalen.⁸

Att ett kunskapsföretag är värt mer än det bokförda värdet kan man enkelt se genom att titta till värdet på börsen. Den skillnaden som finns mellan marknadsvärdet och det bokförda värdet utgörs till största del av icke-redovisade immateriella tillgångar.⁹ Värden som inte finns i redovisningen men som marknaden ändå ser och uppfattar som möjligheter till framtida vinster. Trots att de icke-redovisade immateriella tillgångarna har ett högt värde och trots att trenden visar på en fortsatt utveckling inom tjänstesektorn, följer inte redovisningen med i samma takt. IASB har visserligen förenklat redovisningen av vissa immateriella tillgångar, men den största – humankapitalet – får fortfarande stå utanför balansräkningen. Ett av argumenten mot aktivering av humankapitalet är att värderingen kommer att ge en

⁵ IAS 38 "Immateriella tillgångar"

⁶ J-E Gröjer, U Johansson, "Personalekonomisk Redovisning och Kalkylering" 1996

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Stewart, T "Intellectual Capital" 1997

missvisande bild av företaget eftersom värderingen kommer att bygga på subjektiva bedömningar gjorda av företagsledningen för att få den bild de själva vill visa av företaget. De företag som idag får aktivera sitt humankapital i balansräkningen är fotbollsklubbar med professionella spelare. Dessa klubbar redovisar sina spelare i balansräkningen och gör avskrivningar på dem som en vanlig tillgång. Varför får dessa klubbar redovisa sin personal? Vad är det som skiljer deras redovisning mot vanliga kunskapsföretags redovisning? Och hur kommer redovisningen att påverka den rättvisande bilden av företaget?

1.3 Frågeställning

Den grundläggande fråga som uppsatsen bygger på är varför fotbollsklubbar får redovisa sina spelare som tillgångar i balansräkningen, samtidigt som vanliga företag inte får redovisa sin personal på samma sätt. För att besvara detta bryter vi ner frågan till följande frågeställning:

I börsnoterade fotbollsklubbar såsom i AIK Fotboll AB, FC Köpenhamn och Tottenham Hotspur FC tar man upp förvärvade spelare i balansräkningen som en tillgång.

1. Hur redovisas förvärvade spelare?

I dessa börsnoterade fotbollsklubbar redovisas spelarna som tillgångar.

2. Hur kommer det sig att denna tillämpning inte gäller för kunskapsbaserade företag?

Dagens redovisning ska ge en rättvisande bild av företagets värde.

3. Leder redovisningen av spelare i balansräkningen till en rättvisande bild av företagets värde?

1.4 Syfte

Huvudsyftet med uppsatsen är att undersöka varför fotbollsklubbar får värdera och redovisa sina spelare i balansräkningen, vilket övriga företag inte får göra enligt gällande regler för immateriella tillgångar.

Ett av delsyftena är att undersöka varför redovisningen inte sker på samma sätt i fotbollsklubbar och kunskapsföretag.

Vi ska även undersöka om redovisningen av spelare i balansräkningen ger en rättvisande bild av företagets värde.

1.5 Avgränsningar

Vi kommer att avgränsa oss till tre börsnoterade fotbollsklubbar, AIK Fotboll AB (Sverige), FC Köpenhamn (Danmark) samt Tottenham Hotspur FC (England). Det val vi gjort av fotbollslag grundar sig i att de alla tre är noterade vid någon börs och att de därigenom är skyldiga att följa IFRS. Då vi ska analysera hur spelare värderas kommer vi inte att ta hänsyn till de spelare som räknas som egna produkter.

1.6 Centrala begrepp

Vissa begrepp som används i uppsatsen kräver en närmare förklaring. Vi samlar här de mest centrala begreppen för arbetet som läsaren sedan kan återkomma till för ytterligare förståelse.

Aktiv marknad: Aktiv marknad existerar när följande tre villkor uppfylls: 1) Handeln avser likvärdiga objekt, 2) Det finns vanligen intresserade köpare och säljare, 3) Prisinformation är allmänt tillgängligt.¹⁰

Anskaffningsvärde: Den utgift som uppstår när ett företag anskaffar en tillgång. Vad som ska ingå i ett anskaffningsvärde varierar från fall till fall, men en grundregel är att alla utgifter som är direkt hänförliga för att få tillgången på plats skall räknas in i anskaffningsvärdet.¹¹

Bosman-fall: Bosman-fall kallas en spelare som får gå ”gratis” till en ny förening. Detta är möjligt när spelarens kontrakt gått ut med den gamla föreningen. Namnet kommer från den belgiska fotbollsspelaren Jean-Marc Bosman som 1990 stämde sin gamla klubb då de inte lät honom lämna klubben utan ersättning. 1995 dömde Europadomstolen till Jean-Marcs fördel och detta ändrade transfermarknaden radikalt inom fotbollen.¹²

Egen produkt: Med egen produkt avses en fotbollsspelare som kommer från de egna juniorleden och därmed är fostrad och utbildad i klubben. Det kan även handla om en spelare som är värvad till juniorverksamheten för att sedan ta steget upp i A-laget.

Signing fee: Signing fee är den bonus en spelare får då han skriver på ett kontrakt med en förening.

1.7 Förkortningar

I arbetet återkommer vissa förkortningar löpande i texten. För att göra det enklare för läsaren samlar vi de mest frekvent återkommande i detta avsnitt.

BFN	Bokföringsnämnden
BFNAR	Bokföringsnämndens allmänna råd
FRS	Financial Reporting Standards
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standards
RR	Redovisningsrådets rekommendation
SvFF	Svenska Fotbollsförbundet
UEFA	Union of European Football Associations
URA	Uttalande från redovisningsrådets akutgrupp
ÅRL	Årsredovisningslagen

¹⁰ IAS 38

¹¹ Smith, D ”Redovisningens språk” 2006

¹² Morrow, S ”The New Business of Football” 1999

1.8 Disposition

Kapitel 1 – Inledning

Här belyser vi det problemområde som vi valt att analysera. Vi tar upp bakgrund till arbetet och redogör för vår huvudfrågeställning som löper genom uppsatsen. Här beskrivs även syftet med uppsatsen samt vilka avgränsningar vi valt att göra.

Kapitel 2 – Metod

I detta avsnitt motiverar vi de metodval som vi gjort och som ligger till grund för uppsatsen. Vi presenterar vald undersökningsmetod, hur datainsamling genomförts samt hur urvalet av företag och respondenter gått till. Avslutningsvis för vi även en diskussion kring validitet och reliabilitet.

Kapitel 3 – Teoretisk referensram

Här ger vi läsaren den teoretiska referensram som är relevant för uppsatsen. Vi tar upp vilka regler som finns vid redovisning av immateriella tillgångar enligt IFRS. Vi kommer också att belysa de skillnader som finns mellan olika regelverk exempelvis SvFF:s riktlinjer och IFRS:s stadgar. Vidare kommer vi att redogöra för de krav som finns vid aktivering av immateriella tillgångar och den forskning som sker inom området. Vi kommer även att belysa alternativa metoder som finns för att redovisa personal i balansräkningen.

Kapitel 4 – Empiri

Här sammanställer vi den empiri som vi samlat ihop genom årsredovisningar samt intervjuer. Empirin är inhämtad genom intervjuer med utvalda personer samt tagen från årsredovisningar från de valda fotbollslagen.

Kapitel 5 – Analys

I detta kapitel ställer vi vår empiri mot den teoretiska referensram som vi ställde upp i kapitel tre och drar paralleller mellan dessa.

Kapitel 6 – Slutsats

I det avslutande kapitlet besvarar vi vår frågeställning och vi presenterar vår slutsats. Här belyser vi också förslag till framtida forskning inom det valda ämnet. Här kommer våra egna reflektioner och bedömningar att präglade texten.

Kapitel 2 – Metod

I detta kapitel diskuterar vi uppsatsens vetenskapliga forskningsmetod, vilka urvalskriterierna är samt metod för empirisk datainsamling. Därefter följer ett avsnitt om uppsatsens validitet och reliabilitet. Avsnittet är till för att läsaren ska få en uppfattning om hur studien har gått till väga samt för att motivera de val som gjorts och skapa trovärdighet.

2.1 Vetenskapligt förhållningssätt

Inom vetenskapsteorin finns två viktiga förhållningssätt: positivism och hermeneutik.¹³ Positivismen kännetecknas av att resultatet som kommer av forskningen, kunskapen den ger, ska vara säker. Här lämnas inga utrymmen för egna tolkningar utan endast sanningen ska visas vilket betyder att resultatet av en studie enligt positivismen inte skall vara påverkat av forskarens egna tolkningar. Man ska vid en liknande undersökning få ut samma svar eller resultat. Helheten av ett problem studeras genom att man bryter ner problemet till beståndsdelar och studerar sedan delarna var för sig. Inom positivismen använder man sig till stor del av den kvantitativa undersökningsmetoden som ofta avslutas med en statistisk analys. Forskaren ges här möjligheten till generaliseringar.

Det andra förhållningssättet är hermeneutik vilket betyder tolkningslära.¹⁴ Precis som det låter bygger det på att forskaren får en uppfattning av verkligheten genom att själv tolka den. Det hermeneutiska förhållningssättet går inte bara ut på att tolka hur något faktiskt är utan även att visa förståelse för varför det är som det är. Detta kräver ofta en kvalitativ undersökningsmetodik.

I vårt arbete passar det hermeneutiska förhållningssättet bäst eftersom vi inte är ute efter att finna den enda riktiga sanningen utan mer få en förståelse av problemet och vilka möjligheter som finns. Vår forskning går ut på att vi tolkar studier, artiklar och regler för att få en uppfattning av problemet.

2.2 Datainsamling

Inom den vetenskapliga forskningsvärlden finns flera olika sätt att samla in och analysera data. Två sätt att utföra empiri i en samhällsvetenskaplig undersökning är att använda sig av en kvalitativ eller kvantitativ forskningsmetod. Vilken metod som bör väljas beror mest på vilken typ av undersökning som ska göras.¹⁵ De båda angreppssätten är inriktade på att ge en bättre förståelse av det område man väljer att studera. Skillnaden mellan dem är flera. Den mest grundläggande skillnaden är att den kvantitativa metoden ger oss information i form av siffror och mängder som sedan kan omvandlas till statistiska analyser. Den analys som görs kan sedan värderas genom att man genomför en liknande undersökning och ser om man får samma svar och därigenom kunna göra generaliseringar.

¹³ Eriksson & Wiedersheim-Paul ”Att utreda, forska och rapportera” 2001

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Holme & Solvang, ”Forskningsmetodisk” 1997

Inom den kvalitativa metoden är det vår uppfattning eller tolkning av den information vi får in genom olika intervjuer eller forskning som står som resultat.

I många fall passar den ena metoden bättre än den andra och i flera fall passar de två tillsammans. Den kvalitativa metoden har kopplingar till den hermeneutiska ansatsen som även den går ut på att forskaren studerar vad som sagts och gjort och därefter skapar sig en uppfattning av problemet.¹⁶ Vi har valt att följa den kvalitativa metoden då vi finner den mer lämpad för vår forskning då vi söker en förståelse och en djup kunskap om vårt studieområde. Genom detta val av metod är vårt syfte inte att dra generaliserade slutsatser, utan snarare att kunna visa en helhetsbild av vårt problem samt att ge förståelse för hur redovisningen av personal kan skilja sig mellan fotbollsklubbar och kunskapsföretag.

Kvalitativa metoder inbegriper många olika tekniker där det framför allt är fem tekniker som ryms under samlingsbegreppet kvalitativ metod; direkt observation, deltagande observation, informant respektive respondentintervjuer samt analys av källor. Till skillnad från de kvantitativa metoderna kommer man inom den kvalitativa metoden nära det objekt eller problem man skall studera. Man måste komma nära in på situationen för att kunna ge en förståelse av problemet och det är just det som syftet är med kvalitativa tillvägagångssätt. Man kan säga att forskaren studerar problemet inifrån för att sedan ge sin blick av det för världen utanför. För att kunna förstå och förklara fenomenet gäller det dock att man hela tiden måste kunna växla mellan ett inre och ett yttre perspektiv.¹⁷ Det är vår tolkning av vad respondenterna säger i intervjuer som ligger som grund till vår analys och slutsats.

2.3 Primär- och sekundärdata

Datainsamling kan delas in i två olika delar; primärdata och sekundärdata.¹⁸ Primärdata består av information som forskaren själv samlar in genom exempelvis intervjuer. Den primärdata som används i uppsatsen är hämtad från de intervjuer som genomförts. Sekundärdata är sådan information som satts ihop av andra och som publiceras i till exempel forskningsartiklar och rapporter. Även fakta från Internet utgör sekundärdata. Man kan dela in de sekundära källorna i tre delar: processdata, forskningsdata och bokföringsdata.¹⁹ Processdata är till exempel tidningsartiklar. Forskningsdata utgörs av de forskningsartiklar som publiceras och facklitteratur. Den tredje, bokföringsdata, utgörs av företagets rapporter och årsredovisningar. Den teori som vi har med i uppsatsen är främst forskningsdata i form av facklitteratur och forskningsartiklar. Vår empiri har vi, förutom intervjuerna, hämtat från företagets årsrapporter. De uppsatser inom ämnet som vi använt oss av har främst varit för att hitta källor samt få reda en blick över tidigare forskning inom ämnet.

2.3.1 Val av intervjuer

Vi har valt att genomföra intervjuer med utvalda personer som vi bygger arbetet kring. För att få förklaring i hur AIK har redovisat och värderat sina spelare, samt vilka problem som de ser i dagens redovisning valde vi att genomföra en intervju med ekonomiansvarig i AIK: Hans Christoffer Toll. Vår förhoppning var att även genomföra intervju med AIK:s påskrivande revisorer på SET-Revision. Vi ville få deras syn på värdering och redovisning av spelare och hur redovisningen ger en rättvisande bild av företaget. Då de hade fullt upp fick vi tyvärr bara

¹⁶ Patel & Davidsson, "Forskningsmetodikens Grunder" 1994

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Patel & Davidsson, "Forskningsmetodikens Grunder" 1994

¹⁹ Andersson, I "Den uppenbara verkligheten" 1998

en kortare mail-konversation vilken vi väljer att inte redogöra för. Detta främst eftersom vi inte finner den tillräcklig. Intervjun med AIK gav oss en tydligare bild av AIK:s redovisning vilket var nödvändigt då AIK:s årsredovisning i dagsläget inte går att få tag på då bokföringsåret inte än är till ända. Den som finns är från 2005, då företaget fortfarande inte var börsnoterat och därför inte följde IFRS.

Vidare har vi genomfört intervjuer med utvalda revisorer på Öhrlings PricewaterhouseCoopers samt KPMG. Vår förhoppning var att få intervjuer med revisorer från alla de fyra stora revisionsbyråerna. Tyvärr valde Ernst & Young samt Deloitte att tacka nej till intervjuer på grund av stor tidsbrist bland sina revisorer för tillfället. Valet att enbart välja revisorer för intervjuer grundar sig i att vi vill få deras bild av problematiken runt värdering av spelare samt varför man i dagsläget inte får redovisa personal. Det är revisorerna som skriver på att årsredovisningen ger en rättvisande bild och därför finner vi det intressant att höra varför de anser att dagens sätt att redovisa ger en rättvisande bild av företagens ekonomiska ställning.

De intervjuer som dock genomfördes ligger till grund för den diskussion som förs om varför fotbollsklubbarna får redovisa sina spelare i sin balansräkning och varför företag med endast humankapital inte får ta upp detta i sin balansräkning. Bortfallet till trots ser vi ett tydligt mönster i de svar vi fått, och därför tror vi att ytterligare intervjuer endast skulle resultera i liknande svar.

Den intervjumall vi använt oss av består av följande frågor. Vi beskriver även vilken information vi velat ha ut av frågorna.

1. *Varför får fotbollsklubbarna redovisa sina spelare i sin balansräkning?*
 - Vi vill få reda på varför fotbollslagen får redovisa som de gör.
2. *Vad krävs det för att en spelare skall få redovisas i balansräkningen?*
 - Vi vill få en klar bild av vilka krav som ställs för att redovisa en spelare i balansräkningen.
3. *Hur sker en värdering av en förvärvad fotbollsspelare?*
 - Vilken metod används?
4. *Vad bör ingå i anskaffningsvärdet?*
 - Används samma princip för spelare som för ”vanliga” tillgångar.
5. *Hur sker avskrivningar av spelare?*
 - Hur löser klubbarna problematiken då spelare förlänger kontrakten.
6. *Det finns vissa skillnader mellan IFRS och SvFF:s regelverk. Fotbollslagen måste följa SvFF regler för att behålla sin elitlicens. Vilket regelverk går först för AIK?*
 - Vi har upptäckt en skillnad vad gäller avskrivningsmetod mellan de båda regelverken. Måste klubbarna bryta mot den ena för att kunna följa den andra?
7. *Hur bör man göra redovisningsmässigt när en spelare blir långtidsskadad?*
 - Denna fråga belyser nedskrivning av spelare.
8. *Hur skall en spelare som förvärvs som ”Bosman” värderas?*
 - Hur gör AIK då man värvar en spelare utan anskaffningsvärde.
9. *Vad är anledningen till att man vill redovisa sina spelare i balansräkningen istället för att kostnadsföra denna utgift direkt i resultaträkningen?*
 - Enligt regler får man kostnadsföra en spelare direkt.

10. *Vilka svårigheter kan uppkomma med dagens redovisning?*

- Med denna fråga vill vi ha svar på om det har uppstått några problem med dagens redovisning till exempel om en spelares anskaffningsvärde borde räknas fram på ett annat sätt.

11. *På vilket sätt bidrar dagens redovisning till att ge en rättvisande bild av det bokförda*

- Vi vill veta om AIK och revisorerna anser att dagens sätt att redovisa leder till en rättvisande bild av föreningarnas ekonomiska ställning.
-

12. *Varför får företag med endast humankapital inte redovisa denna tillgång i sin balansräkning?*

- Vi vill jämföra med AIK:s sätt att redovisa sina spelare.

13. *Vad krävs det för att kunskapsföretag ska få redovisa humankapital på samma sätt som man gör i AIK?*

- Vi vill undersöka vad det är som saknas i regleringen för att man ska få redovisa personalen i redovisningen.

14. *Finns det möjlighet att redovisa en befattning i balansräkningen och göra avskrivning på denna?*

- Här vill vi undersöka om man kan ta upp en befattning istället för en fysisk person i balansräkningen.

15. *Anser du att redovisningen som den är idag ger rättvisande bild av företagets värde, varför, varför inte?*

- Med denna fråga menar vi med tanke på avsaknaden av humankapital i balansräkningen

Frågorna 1-11 ställdes till samtliga. Frågorna 12 –15 ställdes endast till revisorerna.

2.3.2 Motivering av val av fotbollsklubbar

Vårt val av fotbollsklubbar grundar sig i att de alla ska vara noterade på någon börs och därför är skyldiga att följa IFRS. Vidare har vi valt Tottenham Hotspur FC eftersom klubben var den första att redovisa fotbollspelare i balansräkningen. Eftersom klubben är från England har de också lång erfarenhet av att redovisa enligt gällande regler då Engelska börsbolag tidigare följt FRS (nu IFRS).²⁰ Valet av FC Köpenhamn motiveras med att de ligger i nordnorden samt är börsnoterat. Även de har varit noterade en längre tid vilket ger en god jämförelsebild till AIK. Valet av AIK grundar sig främst i att klubben är den enda i Allsvenskan som är noterat vid en börs, NGM (Nordic Growth Market), och är därför skyldiga att följa IFRS.

2.4 Validitet

Validitet innebär att man granskar om undersökningen verkligen har mätt det som avses att mäta.²¹ Man kan dela in validitet i giltighet eller relevans. Giltighet säger något om den generella överensstämmelsen mellan vårt teoretiska och vårt empiriska begreppsplan.²² Relevansen talar mer om hur relevant det empiriska urvalet är för vår problemställning. Man kan även dela in validitet i inre och yttre validitet. Den inre validiteten avser

²⁰ Morrow, S ”The New Business of Football” 1999

²¹ Eriksson & Wiedersheim-Paul ”Att utreda, forska och rapportera” 2001

²² Andersson, I ”Den uppenbara verkligheten” 1998

överensstämmelsen mellan begrepp och den mätbara definitionen av dem.²³ Yttre validitet talar mer om överensstämmelsen mellan det mätvärde man får ut. Man kan bestämma sig för en viss definition som man vill samla in uppgifter om, men man gör det på ett felaktigt sätt. För att öka validiteten informerades de personer som vi skulle intervjua om ämnesvalet innan intervjun för att få dem medvetna om vad vi ville ha ut av intervjun. Ett frågeformulär skickades även ut dagarna innan intervjuerna. Det problem detta kan medföra är att respondenterna kan tänka ut lämpliga svar innan intervjun och att man därmed missar eventuella spontana och mer ärliga svar. Vi finner dock inga anledningar till att våra respondenter skulle göra detta utan menar att det istället gav dem tid att läsa in sig på frågorna och därmed göra intervjun mer effektiv.

2.5 Reliabilitet

Reliabilitet är ett mått som mäter i vilken utsträckning en undersökning skulle få samma resultat om undersökningen gjordes om på samma sätt.²⁴ Skulle en ny undersökning visa på samma resultat säger man att den har hög reliabilitet. Trots bortfall av intervjuer anser vi inte att detta påverkat vårt resultat eftersom ytterligare intervjuer endast skulle stärka de svar vi redan fått. Beträffande kvantitativa metoder är man särskilt upptagen av hur representativ informationen är, om man verkligen mätt det man från början skulle mäta och om informationen man samlat in är pålitlig eller reliabel.²⁵ I den kvalitativa metoden har detta inte samma centrala roll då syftet med undersökningarna är att få en bättre förståelse av vissa faktorer. Eftersom man här bygger resultatet på tolkningar, kan samma undersökning ge väldigt olika resultat efter vem det är som tolkar svaren.²⁶ Vi har under våra intervjuer ställt samma frågor till alla respondenterna, just för att vi ska kunna hitta skillnader i svaren. Vid telefonintervjun användes högtalartelefon för att vi alla skulle kunna höra svaren och därigenom minska feltolkningar. Vid samtliga intervjuer spelades materialet in för att senare kunna analyseras igen, även detta för att minimera feltolkningar av respondenterna. Vi har även skickat en sammanställning av svaren till respondenterna för att se om vi missuppfattat eller tolkat något svar felaktigt. Detta för att vår empiri inte ska vara påverkad av våra tolkningar.

2.6 Källkritik

Vid insamling av data måste man som forskare vara källkritisk. Vi måste ha klart för oss varför ett dokument tillkommit och vilket syfte upphovsmannen hade med dokumentet.²⁷ Vid intervjuer finns det en risk i att respondenten inte besitter tillräckliga kunskaper för att uttala sig i frågan men ändå ger ett svar för att tillfredställa personen som intervjuar. De intervjuer vi gjort har varit med auktoriserade revisorer från välkända och erkända revisionsbolag. Vid intervjuerna har vi använt oss av diktafon för att ha möjlighet att gå tillbaka och lyssna på respondentens svar för att vara säkra på att vi uppfattat svaret på ett korrekt sätt. Detta gav oss samtidigt chansen att koncentrera oss på respondentens svar vid intervjun för att då kunna ställa följdfrågor då vi fann svaren oklara.

²³ Eriksson & Wiedersheim-Paul "Att utreda, forska och rapportera" 2001

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

²⁷ Patel & Davidsson "Forskningsmetodikens grunder" 1994

Den facklitteratur vi använt oss av är i några fall något gammal och mycket har hänt inom redovisning. Vi väljer ändå att använda oss av dem eftersom problemet som de tar upp finns kvar i dag. Vi har kompletterat dessa böcker med aktuella forskningsartiklar som stärker vår uppfattning om att problemet inte har förändrats från den tid då en del av böckerna skrevs. Böckerna vi använt oss av är skrivna av förespråkare för redovisning av humankapital vilket gör att de inte är helt objektiva. I vår uppsats har vi använt dem för att få en uppfattning av vilka alternativa metoder som tagits fram för redovisning av humankapital och ställt dem mot de befintliga reglerna och den praxis som existerar för detta.

Kapitel 3 – Teoretisk referensram

I detta kapitel ger vi läsaren den teoretiska referensram som arbetet faller inom. Först ges läsaren bred bild av begreppet humankapital, där vi även tar upp teorier och metoder för hur man skulle kunna redovisa personal i balansräkningen. Vidare presenteras hur redovisning av spelare bör gå till samt vilka krav SvFF har på redovisningen. Därefter följer definition av immateriella tillgångar. Kapitlet avslutas med att vi även nämner den kritik som riktas mot redovisning av personal i balansräkningen.

3.1 Humankapital

Humankapital kan definieras som: ”Den kunskap och förmåga som en människa besitter kan ge upphov till framtida produktion och nyttigheter i form av varor och tjänster. Det samlade värdet av dessa varor och tjänster kan ses som människans värde i ekonomisk mening, som humankapital”.²⁸ Aktiviteter som på något sätt ökar den mänskliga kapaciteten kan alltså ses som en humankapitalinvestering.

Att redovisa anställda i balansräkningen är ingen ny idé. Det gjordes på den tiden man hade slavar och det görs idag i sportklubbar med professionella idrottsmän.²⁹ Många försök har gjorts att aktivera anställda som en tillgång i balansräkningen, till exempel genom att utgå från historiska rekryteringskostnader. Ett annat sätt har utgått från vad det skulle kosta att ersätta personal som slutar och ett tredje alternativ har varit att värdera framtida förtjänster som en anställd för med sig och sedan nuvärdesberäkna dessa värden.³⁰ Det finns två problem när det kommer till att redovisa personal i balansräkningen. Det ena är hur man rent teoretiskt integrerar anställda i balansräkningen och det andra är hur man ska mäta och värdera personalen.

Rent ekonomiskt finns det skäl som talar för att utbildningen av en organisation skulle förbättras om de anställda skulle kunna redovisas på balansräkningen.³¹ Fastän att det kan vara svårt att få fram ett exakt värde resonerar vissa att det är bättre att redovisa ungefär rätt än exakt fel. Exakt fel är det faktiskt att inte ta med de anställda bland de övriga tillgångarna.

I boken ”Personalekonomisk Redovisning och Kalkylering” tar författarna Gröjer och Johansson tar i sin bok upp diskussionen om att redovisa personal i ett företag i balansräkningen. Teoretiskt, eller ekonomiskt logiskt, skulle en utbildning av företagets värde förbättras om de anställda fick redovisas i balansräkningen. Balansräkningen är till för att företagen skall kunna ge ett rättvisande periodresultat. Rent principiellt förefaller det rimligt att det kan finnas utgifter för de anställda som avser flera perioder och som bör periodiseras.³² Här faller dock regleringen in som ger klara direktiv om vilka utgifter som får klassificeras som en tillgång och som företaget får periodisera. En investering i utbildning av personal håller sig inte inom ramarna eftersom man inte säkert kan säga att investeringen kommer att ge framtida ekonomiska fördelar. Man kan inte heller med säkerhet säga att företaget har

²⁸ J-E Gröjer, U Johansson, ”Personalekonomisk Redovisning och Kalkylering” sid 16, 1996

²⁹ J-E Gröjer & Johansson, U ”Personalekonomisk Redovisning och Kalkylering”, 1996

³⁰ Ibid.

³¹ Ibid.

³² Ibid.

kontroll över tillgången eftersom de anställda kan lämna företaget och då ta med sig kunskapen.³³

3.1.1 Gröjer & Johansson- modellen

Gröjer och Johansson tar i sin bok "Personalekonomisk Redovisning och Kalkylering" upp en modell för hur de anställda ska kunna redovisas i balansräkningen. Hittills har personalekonomisk redovisning endast återfunnits i resultaträkningen som kostnadsposter. I sin modell bryter Gröjer och Johansson ut ett antal personalrelaterade kostnadskomponenter från rörelsekostnaderna. Genom att göra det har en ny kostnadsklassificering erhållits.³⁴ Gröjer och Johansson bygger på antagandet om att företaget har en ekonomisk skyldighet till de anställda. Denna skyldighet ses i balansräkningen som en kortfristig skuld som består av senaste årets lönesumma inklusive sociala avgifter. Denna löneskuld balanseras beloppsmässigt mot en motsvarande arbetsfodran.³⁵ Detta ger en skillnad för de ekonomiska nyckeltalen då balansomslutningen ökar.

En stor utgift som kan hänföras till de anställda är rekryteringskostnaden. Denna kostnad kan jämföras med hemtagnings-, installations och provdriftskostnad för en maskin i ett företag.³⁶ Man kan också kalla den för en anställds anskaffningsvärde. Gröjer och Johansson menar att de rekryteringar som beräknas ha en varaktighet längre än tre år skall aktiveras. Det betyder att rekryteringsutgifter för en vikarie eller korttidsanställd skulle kunna kostnadsföras direkt. De aktiverade rekryteringsutgifterna skall sedan avskrivas under den anställdes förväntade anställningstid baserat på till exempel rådande personalomsättningshastighet. Det problem som då uppstår är att personalomsättningshastigheten kan variera kraftigt från år till år vilket skulle göra bokföringen komplicerad. En lösning är att ha en fast avskrivningsperiod likt 30/20 regeln för avskrivningar för maskiner och inventarier. Om en sådan rekryteringstillgång införs, uppstår även en obeskattad reserv av motsvarande storlek vid första bokföringsåret. Den hanteras rimligen på samma sätt som vanliga obeskattade reserver: 28 procent blir en latent skatteskuld och resterande 72 procent blir bundet eget kapital.

Utgifter för utbildning skulle kunna lösas på samma sätt som för rekryteringskostnaderna. Gröjer och Johansson tar dock upp problematiken om hur man kopplar utbildning till framtida ekonomiska fördelar. Det är svårt att avgöra hur mycket utbildningen påverkar de framtida kassaflödena. De menar att all utbildning som tros ha en livslängd kortare än tre år skall kostnadsföras direkt medan utbildning som har en livslängd på över tre år skall periodiseras. På skuldsidan uppstår på samma sätt som vid en rekryteringstillgång en obeskattad reserv fördelad på bundet eget kapital och skatteskuld.

Den balansräkning som Gröjer och Johansson presenterar skulle då se ut som följande:

<p>Tillgångar Anläggningstillgångar Arbetsfodran Rekryteringskapital Utbildningskapital Omsättningstillgångar Summa tillgång</p>	<p>Eget kapital och skulder Bundna reserver – rekrytering Bundna reserver – utbildning Kortfristiga skulder Löneskuld Långfristiga skulder Rekryteringsskatteskuld Utbildningsskatteskuld Summa eget kapital och skulder</p>
--	--

Figur 1. Gröjer & Johanssons alternativa balansräkning.

³³ URA 9

³⁴ J-E Gröjer, U Johansson, "Personalekonomisk Redovisning och Kalkylering" 1996

³⁵ Ibid.

³⁶ Ibid.

3.1.2 Konradgruppen

Konradgruppen med Karl Erik Sveiby i spetsen bildades 1987 och har arbetat fram ett antal nyckeltal som företag kan använda sig av för att presentera sin personal på ett mer upplysningsrikt sätt än genom vackra färgbilder.³⁷ De har i sin bok "Den osynliga balansräkningen" tagit fram 35 nyckeltal som ska hjälpa ett kunskapsföretag att kunna redovisa sin personal i årsredovisningen. Med ett kunskapsföretag menas här ett företag som lever på att sälja sin kunskap. Exempel på kunskapsföretag är konsultorganisationer och revisionsbyråer. Den gemensamma nämnaren är att kunskapsföretagen ofta har högt utbildad personal och löser komplexa problem som inte är lika från fall till fall.³⁸

För att minska riskerna vid ett köp av aktier i ett kunskapsföretag behöver investeraren få tillgång till all information som är av betydelse för köpet. Det problem som Konradgruppen har upptäckt är att redovisningen inte alltid räcker till eftersom företagen inte vet hur de ska redovisa sin personal. Aktieägarna kan inte få ut någon relevant information om den viktigaste resursen i kunskapsföretaget – personalen.³⁹ Eftersom det är personalen som i detta fall är intäktsgeneratoren måste alltså kunskapsföretagets redovisning ge läsarna en riktig uppfattning om personalens produktionsförmåga, stabilitet och vinstförmåga. Konradgruppens lösning av problemet är att låta företagen presentera sitt kunskapskapital i redovisning genom ett antal olika nyckeltal.

Konradgruppen menar att det i ett företag finns två typer av kapital: det traditionella finansiella kapitalet och kunskapskapitalet. Kunskapskapitalet delar de sedan in i två undergrupper: det individbundna kapitalet och det organisationsbundna kapitalet.⁴⁰ Med det individbundna kapitalet menas de anställdas individuella kunskaper vad gäller allt från social kompetens till den utbildning de har med sig sedan tidigare. Dessa utgör en persons kompetens och hör ihop med att lösa kundernas problem. De personer som besitter dessa kunskaper benämns i "Den osynliga Balansräkningen" som intäktspersoner.⁴¹ Det är dessa personer som ska generera intäkter till företaget. De personer som inte jobbar direkt mot kund och på så sätt inte direkt kan hänföras till de intäkter som genereras, till exempel de anställda på ekonomiavdelningen, ingår i vad som kallas för strukturkapitalet. I strukturkapitalet ingår den erfarenhet som finns inom företaget, och som inte är beroende av de enskilda personerna inom organisationen. Det kan vara upparbetade kommunikationskanaler till leverantörer och kunder samt andra källor till kunskap som mer beror på företagets ställning på marknaden än på någon enskild individ.

I vårt arbete är det främst individkapitalet som är intressant. Det är individkapitalet som kunskapsföretagen kan visa som sina tillgångar i redovisningen. De förändringar som sker av intäktspersonalens individkapital är av intresse för användarna av årsredovisningen och bör därför framgå. Som redovisningen ser ut idag blir investeringar i individkapitalet i form av utbildning eller rekrytering en kostnad i resultaträkningen. Investeringar som kanske egentligen bidrar till att öka företagets lönsamhet på sikt. Bilden blir missvisande eftersom faktorer som istället tär på individkapitalet, exempelvis personalavgångar eller en utebliven utbildning, i redovisningen ses som positivt eftersom kostnaderna minskar.

³⁷ Sveiby, K-E m.fl. "Den Osynliga Balansräkningen" 1989

³⁸ Ibid.

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ibid.

Konradgruppen menar att kunskapsföretagen kan redovisa sin största tillgång – personalen – genom olika nyckeltal som ger intressenterna en bild av vilka förändringar av individkapitalet som har skett under året och hur de kan påverka företagets lönsamhet. Vidare kan kunskapsföretaget genom dessa nyckeltal visa olika mått på hur personalens attityd är till företaget och på så sätt även använda dessa nyckeltal för intern styrning.

3.1.3 Den dolda skattkistan

I sin bok "Den dolda skattkistan" tar författaren Bert-Olov Bergstrand upp frågan om hur humankapital ska redovisas i årsredovisningen. Han hävdar att mjuka investeringar måste balanseras för att man ska få en rättvisande ekonomisk redovisning.⁴² Med en mjuk investering menar Bergstrand investeringar som påverkar förädlingen under mer än ett bokföringsår, och att den med dagens praxis inte värdemässigt tas upp i balansräkningen. Det kan vara till exempel utbildning av personalen och verksamhetsanpassade informationslösningar.

Bergstrand menar vidare att måttstocken som ett företag i första hand värderas utifrån är dess potentiella förädlingsförmåga.⁴³ Det innebär att alla egna tillgångar som påverkar förädlingen skall vara synliga i balansräkningen. Han anser att de balanserbara värdena för mjuka investeringar är lika lätta, eller i vissa fall lika svåra, att beräkna som för de hårda investeringarna. Ingångsvärdet kommer från den förkalkyl som företaget gör och sedan görs avskrivningar på detta värde sett till investeringens livslängd. Värderingen bygger på det motto som Bergstrand använder sig av: "Det är bättre att göra ungefärligt rätt än exakt fel".⁴⁴ Han menar att man genom dagens redovisning gör exakt fel eftersom man inte redovisar dessa mjuka investeringar som tillgångar. Det problem han ser med att kostnadsföra de mjuka investeringarna är att man får en dålig kontroll över en allt växande kostnads massa, man får en snedvridning av den officiella balans- och resultaträkningen samt att det sker en förskjutning av skatten.

Har man gjort investeringar under året, som inte ingår i den utgående balansräkningen, men som i praktiken finns kvar i företaget till nästkommande år leder det till att den utgående balansen inte speglar det faktiska värdet av tillgångarna i företaget vilket därför inte ger en rättvisande bild av företaget. Resultatet påverkas också eftersom utgifter som borde balanseras kostnadsförs direkt.⁴⁵ Detta menar Bergstrand är anledning till att företagen måste balansera de mjuka investeringarna på samma sätt som de hårda.

För att värdera personal tar även Bergstrand upp rekryteringskostnad som en sätt att bestämma anskaffningsvärdet. Han menar dock att detta anskaffningsvärde inte behöver kopplas till individen, utan till den befattning som personen skall inneha. Olika befattningar kräver olika utgifter för rekrytering och "installation" på arbetsplatsen. Bergstrand menar att detta är det riktiga sättet att gå tillväga på. Det är alltså befattningen i sig som man tar upp som en tillgång, och inte den direkta personen innehar den.

3.1.4 Flamholtzmodellen

Eric Flamholtz beskriver i sin bok "Human Resource Accounting" de problem som hör till redovisning av humankapital. Han menar att intresset för redovisning av humankapitalet från intressenternas sida är stort. De vill veta vilka investeringar som görs i humankapitalet och

⁴² Bergstrand, B-O "Den dolda skattkistan" 1993

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Bergstrand, B-O "Den dolda skattkistan" 1993, sid 115

⁴⁵ Bergstrand, B-O "Den dolda skattkistan" 1993

vilket värde dessa ger till företaget. Problemet är att dagens redovisning behandlar dessa investeringar som kostnader istället för tillgångar.⁴⁶ Flamholtz menar att det sätt som humankapitalinvesteringar redovisas på bidrar till missvisande resultat eftersom redovisningen tar upp alla utgifter i humankapital som kostnad det år de inträffar, även fast "tillgången" finns kvar till nästkommande år. Balansräkningen blir missvisande eftersom inte alla tillgångar i företaget finns representerade där. De finansiella nyckeltal som tas upp i redovisningen är därför också missvisande enligt Flamholtz eftersom de då bygger på felaktiga siffror.

Flamholtz menar att det inte är de anställda som är den direkta tillgången, utan den kunskap de har för att kunna utföra de tjänster som sedan genererar intäkter.⁴⁷ För att få klassas som tillgång krävs även att tillgången uppfyller kravet på framtida ekonomiska fördelar, att man kan mäta den på ett tillförlitligt sätt samt att man har kontroll över tillgången. Uppfylls dessa krav är det en tillgång.

3.2 Att redovisa spelare

Fotboll är idag en av de största sporterna i världen med utövare i över 200 länder, fördelade på alla världsdelar.⁴⁸ Vart fjärde år spelas världsmästerskap i fotboll vars finalmatch räknas som en av de största idrottshändelserna i världen.⁴⁹ I Sverige har sporten funnits sedan slutet av 1800-talet.⁵⁰ 1904 grundades Svenska Fotbollsförbundet som idag styr över den svenska fotbollen.

Den fotboll man ser idag grundar sig i den engelska modellen som växte fram i England i mitten av 1800-talet.⁵¹ Sedan dess har sporten utvecklats, inte bara på utan även utanför plan. Intresset för fotboll har ökat markant de senaste åren, mycket tack vare den ökade rapporteringen. Den senaste utvecklingen har skett inom fotbollslagen och då i form av bildandet av aktiebolag. Detta har samtidigt ställt krav på fotbollslagets redovisning. Revisionsbyråen Deloitte tog, i samband med att kraven på fotbollsklubbarnas redovisning ökade, fram en manual för hur fotbollslagen skulle sköta sin redovisning: *Annual Reviews of Football Finance*.⁵²

I ett fotbollslag är det främst spelarna som utgör tillgångarna. Vissa klubbar äger också sin arena och vissa fastigheter som då utgör de materiella tillgångarna. Stephan Morrow nämner i sin bok "The New Business of Football" att det är tre primära finansiella rapporter som är relevanta för de flesta klubbarna: balans- och resultaträkningen samt kassaflödesanalysen. Dessa tre ska tillsammans ge information om den finansiella situationen och hur framgångarna på plan speglas i det ekonomiska resultatet, allt för att investerarna ska få goda grunder för beslut om investering.

⁴⁶ Flamholtz, E "Human resource accounting" 1999

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Fifa:s hemsida

⁴⁹ Ibid

⁵⁰ SvFF:s hemsida

⁵¹ Fifa:s hemsida

⁵² Morrow, S "The New Business of Football" 1999

Balansräkningen ger en bild av den totala kapitalet för en viss tidpunkt. För fotbollsklubbar är denna tidpunkt runt slutet av säsongen.⁵³ Fotbollslagen har här möjlighet att ta upp spelare som en tillgång för att sedan göra avskrivningar på anskaffningsvärdet. Till en början var det oklart om vad som skulle ingå i detta anskaffningsvärde. Klubbarna fick till en början själva avgöra om kringutgifter som avgifter till agenter, signing fees och försäkringar av spelarna skulle ingå i anskaffningsvärdet. Detta gjorde att jämförbarheten mellan klubbarna minskade. För att återupprätta jämförbarheten mellan klubbarna tog revisionsbyrån Deloitte fram "Annual Reviews of Football Finance" som gav fotbollsklubbarna hjälp med hur de skulle redovisa sina spelare.

3.3 Kontrakt i balansräkningen

Då klubbarna redovisar sina spelare i balansräkningen är det inte själva spelaren som redovisas utan det är kontraktet mellan spelaren och klubben som ger klubben rätten till att förfoga över spelaren som redovisas som en tillgång.⁵⁴ Kontraktet skrivs sedan av under den tid som står i kontraktet. Problem som har under tiden uppstått är då spelare efter Bosmandomen 1995 kan gå gratis till andra klubbar om spelaren inte har ett giltigt kontrakt med den gamla föreningen.⁵⁵ En klubb som värvar en spelare gratis kommer då heller inte att kunna redovisa något anskaffningsvärde på spelaren, vilket leder till att spelares kontrakt enligt redovisningen inte är värt något. Enligt IFRS får inte klubbarna redovisa immateriella tillgångar till verkligt värde, utan de ska följa det anskaffningsvärde man hade för tillgången.⁵⁶

Den första klubben i England som redovisade spelarkontrakt som en immateriell tillgång var Tottenham Hotspur. De hade i sin årsredovisning 1989 redovisat utgiften för att värva en spelare som en tillgång i balansräkningen.⁵⁷ Flera lag tog efter Tottenhams redovisning eftersom man ansåg att den gav en mer rättvisande bild än den traditionella redovisningen.⁵⁸ Det vanligaste sättet var att endast redovisa förvärvade spelare i balansräkningen, men vissa klubbar redovisade värdet för hela truppen där både förvärvade spelare och egna produkter ingick i värdet. Då FRS 10 *Goodwill and Intangible Assets* utkom i december 1997, så förändrades redovisningen eftersom klubbarna nu inte fick värdera och redovisa egna produkter i balansräkningen, precis som ett företag inte får värdera ett eget upparbetat varumärke. Klubbarna fick nu endast uppta förvärvade spelare som tillgångar i balansräkningen. FRS 10 följdes 1998 upp av IASB standard IAS 38 *Intangible Assets*. Gemensamt för den båda är att alla tillgångar som förvärvas skall aktiveras i balansräkningen.⁵⁹ Förutsättningen bakom detta är att anskaffningspriset anses ge en rättvisande bild av den förvärvade tillgången.

De problem som uppstår i redovisningen är att klubbarna endast får redovisa det historiska värdet på spelaren, alltså anskaffningsvärdet för spelarkontraktet. Detta betyder att egna produkter inte har något värde i redovisningen, fast de kan ha ett verkligt värde som överstiger många andra spelare i laget. Även spelare som förvärvas som "Bosman" kommer i

⁵³ Morrow, S "The New Business of Football" 1999

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ IAS 38

⁵⁷ Morrow, S "The New Business of Football" 1999

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Amir, E "Journal of Business Finance & Accounting, 32(3) & (4), April/May 2005

redovisningen inte att ha något värde. Detta leder till att en klubb som satsar mycket på spelarförvärv kan skapa en illusion av att ha ett större värde än en klubb som satsar mycket på egna talanger. För dessa klubbar kommer resultatet samtidigt att minska eftersom alla utgifter som hänförs till talangutveckling kommer att påverka resultatet för innevarande period negativt eftersom de tas som en kostnad direkt.⁶⁰

3.4 Svenska fotbollsförbundets riktlinjer

Svenska fotbollsförbundet (SvFF) har efter krav från Union of European Football Associations (UEFA) infört riktlinjer till svenska elitklubbar. Ekonomikraven skall följas av elitklubbar som befinner sig i Allsvenskan (Dam & Herr) och i Superettan (Herr). Kraven är tillsatta därför att allt för många fotbollsklubbar idag lider av en dålig ekonomi, som i sin tur äventyrar fotbollsklubbens sportliga prestationer. SvFF:s stadgar bygger på att elitklubbar skall redovisa enligt god redovisningssed och därför följa de lagar, regler och rekommendationer som följer inom redovisningsområdet.⁶¹

3.4.1 Redovisning och värdering av spelare samt avskrivningar

Hur fotbollsklubbar skall redovisa sina spelare regleras ej i någon lag eller i någon rekommendation. Därför har SvFF valt att utfärda egna riktlinjer till elitklubbar. För att kunna matcha intäkter och kostnader, ges möjligheten att periodisera utgifter vid externa spelarförvärv (ej egna produkter) istället för att kostandsföra utgiften direkt. Tanken bakom detta är inte att fotbollsklubbar skall kunna marknadsvärdera sina spelare och öka sina tillgångar, utan kostnader som uppstår vid spelarköp skall kunna periodiseras. De kostnader som får periodiseras är anskaffningsvärdet på fotbollspelaren.⁶²

Anskaffningsvärdet utgörs av det kända transferbelopp som betalas mellan två olika fotbollsklubbar. Framtida klausuler såsom betalning efter ett visst antal spelade matcher, skall inkluderas i anskaffningsvärdet och sedan avskrivs enligt plan. En eventuell signing fee⁶³ skall ej ingå i anskaffningsvärdet utan skall kostnadsföras direkt.⁶⁴

Aktiverade spelarförvärv i balansräkningen skall skrivas av på anskaffningsvärdet, dess avskrivningstid skall utgöras av den ursprungliga kontraktslängden. Möjliga tilläggsköpeskillningar skall skrivas av på återstående kontraktslängd. Linjär avskrivning skall förekomma vid samtliga fall. Eventuella avskrivningar utöver plan skall redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen och inte som en kostnad. I balansräkningen skall nedskrivningar redovisas direkt mot eget kapital. Uppskrivningar av spelarkontrakt är däremot inte tillåtet.⁶⁵

Vid försäljning av en spelare som fortfarande har ett värde kvar i balansräkningen, skall föreningen eliminera både anskaffningsvärdet och ackumulerade avskrivningar ifrån balansräkningen. Uppstår en vinst eller förlust skall den redovisas i resultaträkningen under en egen rubrik. Skulle en spelare bryta sitt kontrakt och sluta spela fotboll, fast att spelaren

⁶⁰ Morrow, S ”The New Business of Football” 1999

⁶¹ SvFF:s hemsida

⁶² Ibid.

⁶³ Se Centrala begrepp

⁶⁴ SvFF:s hemsida

⁶⁵ Ibid.

fortfarande har ett värde kvar i balansräkning skall balansräkningen justeras på samma sätt som vid försäljning. Förlust redovisas i resultaträkningen under en egen rubrik.⁶⁶

När en klubb hyr in en spelare till klubben skall detta anges i not i årsredovisningen. Uppgifter skall gälla hyreskostnaden under det gångna året, hyrestid och framtida hyreskostnader.⁶⁷

3.4.2 Redovisning vid aktivering av anskaffningsutgifter

I en not skall följande information lämnas:

- Anskaffningsvärde
- Avskrivningar
- Bokfört värde
- Avskrivningsmetod
- Genomsnittlig avskrivningstid (år)

Nedan illustreras en notupplysning. Värdena baseras på hela fotbollstruppen och inte på varje spelare var för sig.⁶⁸

Externa spelarförvärv	2005	2004
Ingående anskaffningar	120	60
Årets anskaffningar	120	60
Utgående anskaffningsvärde	240	120
Ingående avskrivningar enligt plan	45	15
Årets avskrivningar enligt plan	60	30
Utgående avskrivningar enligt plan	105	45
Planenligt restvärde	135	75
Ingående avskrivningar utöver plan	10	0
Årets avskrivningar utöver plan	10	0
Utgående avskrivningar utöver plan	20	0
Bokfört värde	115	75

Figur 2. SvFF:s exempel på hur klubbarna kan redovisa spelarkontrakten i sin årsredovisning. Linjär avskrivning tillämpas och genomsnittlig avskrivningstid är i exemplet fyra år.

3.5 Rättvisande bild

Genom ÅRL introducerades begreppet rättvisande bild. ÅRL var när den kom en anpassning till EU:s bolagsdirektiv.⁶⁹ Direktiven avser upprättande av årsredovisning samt revision och offentliggörande av årsredovisningar. Rättvisande bild är översättning av det anglosaxiska redovisningsbegreppet "true and fair view"⁷⁰ vilket ska garantera användarna om att företaget

⁶⁶ SvFF:s hemsida

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Thomasson et.al. "Den nya affärsredovisningen" 2000

⁷⁰ Ibid.

har följt den praxis som gäller samt de rekommendationer som finns. I Sverige har vi tradition av att vara mer försiktiga än rättvisande vid värdering av tillgångar. Rättvisande bild är överordnat *god redovisningssed* men underordnat lagen. Man får alltså inte bryta mot lagen för att återge en rättvisande bild. Det är balans- och resultaträkning som tillsammans med noterna ska ge en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning och resultat.⁷¹ Vid avsteg från god redovisningssed för att uppnå en rättvisande bild måste upplysning om detta lämnas i not.

Rättvisande bild tolkas dock olika i olika länder. Den kontinentala tolkningen, där Tyskland går i spetsen, innebär att man skall upprätta redovisning i enlighet med de lagar och standarder som finns.⁷² Den anglosaxiska tolkningen – som främst företräds av Storbritannien – är att det är tillåtet att avvika från både lagar och standarder om det är nödvändigt för att avbilda företaget på ett rättvisande sätt. Införandet av IFRS har lett till en mer verklig bild av företagets värde, där utrymme har givits till värdering till verkligt värde.

3.6 Immateriella tillgångar - IAS 38

IAS 38 är en internationell redovisningsstandard som behandlar immateriella tillgångar vid rörelseförvärv och hur förvärv skall värderas. IAS är en förkortning av Internationell Accounting Standard och skall följas av börsnoterade koncerner.⁷³

En immateriell tillgång definieras enligt IAS 38 ”*en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form*”⁷⁴ och för att den skall få aktiveras i balansräkningen krävs det att tre kriterier uppfylls:

1. *Identifierbarhet*; En immateriell tillgång är identifierbar när den antingen är avskiljbar från ett företag eller om tillgången är uppkommen av juridiska rättigheter. Avskiljbarhet förklaras att ett företag skall kunna sälja, byta, hyra ut etc. en immateriell tillgång antingen enskilt eller tillsammans med ett hänförligt avtal, - tillgång eller -skuld.⁷⁵
2. *Kontroll*; Kontrollkriteriet uppfylls då ett företag kontrollerar tillgången från att andra företag inte skall kunna ta del av samma ekonomiska fördel. En immateriell tillgång kontrolleras oftast med ett juridiskt avtal, t. ex spelarkontrakt. När möjligheten inte finns för ett juridiskt avtal försvåras möjligheten att påvisa sin kontroll över tillgången, dock finns det tillgångar som inte går att binda med hjälp av ett avtal, fast företaget kan kontrollera tillgången på annat sätt.⁷⁶
3. *Framtid ekonomisk fördel*; En framtid ekonomisk fördel kan bestå av olika positiva krafter inom en organisation, det kan vara en intäkt, kostandsbesparing eller någon annan slags av fördel som uppkommer vid nyttjandet av tillgången. Dock behöver inte de framtida ekonomiska fördelarna vara säkra, det räcker med att sannolikheten är stor för att få aktivera utgifterna i balansräkningen.⁷⁷

⁷¹ Thomasson et.al. “Den nya affärsredovisningen” 2000

⁷² Smith, D ”Redovisningens språk” 2006

⁷³ IAS 38

⁷⁴ Smith, D ”Redovisningens språk” sid. 200, 2006

⁷⁵ IAS 38

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Ibid.

Utöver dessa tre kriterier, skall anskaffningsvärdet för tillgången kunna beräknas på ett tillförlitligt sätt för att den skall få redovisas i balansräkningen. Om inte dessa kriterier uppfylls eller att inte anskaffningsvärdet går att beräkna på ett tillförlitligt sätt skall utgiften kostnadsföras direkt i resultaträkningen. Anskaffningsvärdet vid förvärv utgörs av dess köpeskilling. Vad som får inräknas i köpeskilling är inköpspris, eventuella tullavgifter och direkt hänförliga utgifter som uppkommer för att kunna använda tillgången. Med direkt hänförliga utgifter avses ej utgifter som uppstår vid lansering av ny produkt, utgifter för att acklimatisera verksamheten på ny plats, satsning på ny kundgrupp, personalutbildning eller administrativa omkostnader.⁷⁸

3.6.1 Värdering

Vid första redovisningstillfället skall anskaffningsvärdet utgöra värdet i balansräkningen. Nästkommande år får företaget välja emellan att tillämpa anskaffningsvärdemetoden eller omvärderingsmetoden.⁷⁹

- *Anskaffningsvärdemetod;* Vid applicering av anskaffningsmetoden skall anskaffningsvärdet användas efter avdrag av eventuella ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.⁸⁰
- *Omvärderingsmetod;* Värderingen sker efter ett verkligt värde hela tiden, för att fastställa ett verkligt värde måste tillgången kunna hänvisas till en aktiv marknad. Omvärdering sker regelbundet vid varje balansomslut då det bokförda värdet skiljer sig väsentligt från det verkliga värdet. Väljer ett företag att använda sig av omvärdering som värderingsmetod av en immateriell tillgång skall liknande tillgångar värderas på samma sätt. Uppstår situationen att en aktiv marknad inte längre existerar, kan det bero på att tillgången har förlorat värde i sådana fall skall tillgången prövas enligt IAS 36 Nedskrivningar. Vid nedskrivning skall minskningen redovisas som en kostnad i resultaträkningen. Balansräkningen skall belastas på så sätt att eget kapital minskar. Skulle företaget göra en uppskrivning redovisas ökningen mot eget kapital i balansräkningen, i resultaträkningen får företaget redovisa ökningen om det tidigare har försiggått en nedskrivning av tillgången som kan täckas av nuvarande uppskrivning.⁸¹

3.6.2 Nyttjandeperiod

Nyttjandeperioden för en immateriell tillgång kan antingen vara begränsad eller obegränsad, det är en aspekt företaget får bedöma. När en sådan här bedömning görs finns det flera faktorer som företaget får beakta, exempelvis stabilitet i branschen, teknikutveckling, företagets förväntade användning av tillgången osv.⁸²

Vid en begränsad nyttjandeperiod ska tillgången skrivas av systematiskt över hela nyttjandeperioden. Avskrivningen startar vid det tillfälle tillgången sätts i bruk och avslutas vid en eventuell försäljning eller om tillgången tas bort ifrån balansräkningen. Bestämmelse för val av avskrivningsmetod sker till grund av hur tillgången kommer förbrukas. Går det inte bestämma i vilka perioder tillgången kommer förbrukas mer eller mindre skall avskrivningen ske linjärt. Omprövning av avskrivningstid och avskrivningsmetod sker i slutet av

⁷⁸ IAS 38

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Ibid.

⁸² Ibid.

räkenskapsåret, om de nya bedömningarna skiljer sig från tidigare bedömningar skall justeringar göras.⁸³

En obegränsad nyttjandeperiod uppstår då ett företag inte kan bedöma någon gräns hur länge de ekonomiska fördelarna kan utnyttjas i företaget. I detta fall får inte obegränsad blandas ihop med oändlig, eftersom tillgången i fråga inte är evig, förklaringen är istället att företaget inte har tillräcklig kunskap att kunna bedöma tillgångens (exempelvis utsläppsrättigheter) livslängd. Vid obegränsade nyttjandeperioder skall tillgången inte skrivas av. Omprövning av värdet skall göras vid varje balanstillfälle, oberoende om det inte finns några antydningar på att tillgången har fallit eller ökat i värde. Sker en försäljning av tillgången skall den räknas bort från balansräkningen.⁸⁴

Immateriella tillgångar såsom avtal eller andra juridiska rättigheter har en begränsad nyttjandeperiod och skall inte överskrida den tid som har förhandlats fram i avtalet. Däremot kan nyttjandeperioden förkortas då företaget inte längre har användning av tillgången. Väljer företaget att förlänga avtalet skall nyttjandeperioden förlängas i samma takt, i den utsträckning att det inte uppstår en betydande utgift som belastar företaget.⁸⁵

3.6.3 Notupplysning

I sin egen årsredovisning skall företag lämna upplysningar för varje immateriell tillgång i sin balansräkning. Noterna skall redogöra huruvida en immateriell tillgång har en obegränsad eller begränsad nyttjandeperiod, avskrivningsmetod, redovisat värde vid räkenskapsårets början och slut och ackumulerade avskrivningar.

3.6.4 Byte av immateriell tillgång

Vid byteshandel skall värdering av en ny tillgång bygga på ett verkligt värde. Saknar bytet kommersiell innebörd eller att det inte går beräkna ett verkligt värde på ett tillförlitligt sätt, utgörs den förvärvade tillgångens värde av det bokförda värdet som återstod av den utbytta tillgången.⁸⁶

3.7 Skillnader mellan IAS 38 och RR 15

Redovisningsrådets rekommendationer (RR) grundar sig i IAS stadgar och utvecklas också därefter. Skillnader dess emellan uppstår när den svenska lagstiftelsen förhindrar IAS tillämpning eller när det finns starka skäl för en avvikelse. RR skall följas av juridiska personer såsom aktiebolag och handelsbolag. IAS 38 motsvaras av RR 15 och där emellan finns ett par betydande skillnader.⁸⁷

IAS 38 tillåter en alternativ värderingsmetod efter det första redovisningstillfället, omvärderingsmetoden. Detta är dock inte tillåtet enligt RR 15 eftersom värderingsprincipen inte är förenlig med Årsredovisningslagen (ÅRL).⁸⁸ Vad det gäller ned- och uppskrivning i

⁸³ IAS 38

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Far Samlingsvolym RR15 & IAS 38

⁸⁸ Ibid.

RR 15 så är det bara nedskrivning som får utföras, däremot så är båda metoderna tillåtna i enlighet med IAS 38.⁸⁹ En annan avvikelse ifrån IAS 38 är obegränsad nyttjandeperiod. Enligt IAS 38 skall immateriella tillgångar med en obegränsad nyttjandeperiod inte skrivas av. Detta godkänns inte av RR 15, där skall de tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod skrivas av på samma sätt som övriga immateriella tillgångar. Ett företag som besitter tillgångar där avskrivningstiden överstiger 5 år, skall lämna uppgifter och motivera varför en längre avskrivningstid skall få tillämpas.⁹⁰

3.8 Skillnader mellan IAS 38 och SvFF

Enligt SvFF skall spelaren skrivas av under ursprunglig kontraktslängd även om spelaren i fråga har valt att förlänga kontrakten innan det gamla har upphört. IAS 38 tydliggör motsatsen.⁹¹

”Om de avtalsenliga eller andra juridiska rättigheter gäller en begränsad period och kan förlängas, skall nyttjandeperioden för den immateriella tillgången innefatta den förlängningsperiod eller de förlängningsperioderna endast om det finns belägg som stödjer att företaget förlänger avtalet utan betydande utgifter.”
(IAS 38 punkt 94)

Gällande uppskrivning utav spelare tillåter inte SvFF riktlinjer detta.⁹²

3.9 Kritik till humankapital i balansräkning

Den huvudsakliga kritik som riktar sig mot att redovisa anställda i balansräkningen är att man inte uppfyller kontrollkriteriet.⁹³ För att uppfylla detta kriteriet skulle företaget behöva ett kontrakt på att personalen stannar ett visst antal år. Så länge som de har chansen att lämna företaget när de vill, har inte företaget kontroll på dem. Dag Smith nämner i sin bok ”Redovisningens Språk” problematiken med skuldsidan i balansräkningen. Många av metoderna för att få redovisa personalen som en tillgång utgår just från tillgångssidan men skuldsidan glöms många gånger bort. Balansräkningen måste fortfarande balansera. Om humankapital är en tillgång som saknar i balansräkningen saknas det även en skuld.⁹⁴

⁸⁹ Far Samlingsvolym RR15 & IAS 38

⁹⁰ Redovisningsrådets hemsida

⁹¹ IAS 38 & SvFF:s hemsida

⁹² Ibid.

⁹³ Smith, D ”Redovisningens språk” 2006

⁹⁴ Ibid.

Kapitel 4 – Empiri

I detta kapitel sammanställs den empiriska data som samlats in genom granskning av fotbollsklubbarnas årsredovisningar och genom intervjuer. Vi börjar med att presentera empirin hämtad från årsredovisningarna för att sedan redogöra för svaren från våra intervjuer. Dessa svar är sammanställda av oss där vi valt ut de viktigaste delarna från intervjuerna. Intervjufrågorna visas löpande i texten för att läsaren på ett enklare sätt skall kunna följa med i intervjun.

4.1 AIK Fotboll AB

AIK har sin hemadress i Stockholm, klubben grundades den 15 februari 1891 men var då först en förening som satsade på friidrott, utan det var först som 1896 som fotbollen blev en del av föreningen. AIK Fotboll omstrukturerades till aktiebolag 1932 och börsintroducerades 2006 på Nordic Growth Market. Idag har man över 3000 aktieägare och bland de större ägarna finner man bland annat AIK Fotbollsförening, SEB och Nordea Bank.⁹⁵

4.1.1 Regelverk

AIK följer i sin årsredovisning ÅRL och BFNAR. Vid 2006 årsredovisning har man övergått till IRFS stadgar. När AIK värderar spelarkontrakt följer klubben SvFF:s riktlinjer.

4.1.2 Spelarkontrakt

I balansräkningen redovisar AIK spelarkontrakten som en immateriell tillgång under posten licensierade spelarkontrakt. Vad som ingår i det redovisade värdet i balansräkningen konkretiseras i not.

I noten redogör man för det totala anskaffningsvärdet för hela spelartruppen. Man gör ingen individuell uppdelning för varje spelare och man lämnar heller inte ut anskaffningsvärdet för enskilda spelare. Man redovisar ett ingående anskaffningsvärde för spelarkontrakten där man först lägger till anskaffningsvärdet för tillkommande spelare, därefter reduceras anskaffningsvärdet av de eventuella avslutade kontrakten och anskaffningsvärdet på avyttrade spelarkontrakt.

Spelarkontraktet skrivs av på den ursprungliga kontraktstiden. AIK redogör först för de ackumulerade avskrivningarna enligt plan och årets avskrivningar som en minuspost. Därefter lägger de till avskrivningar på årets avyttrade spelare samt avslutade spelarkontrat. Detta blir summan av årets redovisade avskrivningar i balansräkningen.

4.2 FC Köpenhamn

Fotbollsklubben FC Köpenhamn kommer ifrån Köpenhamn och bildades av en sammanslagning av två klubbar 1992. Sedan dess har klubben skördat framgångar både sportsligt och ekonomisk. FC Köpenhamn är idag ett lag som tillhör världseliten och klubbens marknadsvärde har växt avsevärt enda sedan man bestämde sig att bygga sin egna arena.⁹⁶

⁹⁵ Aik.s hemsida

⁹⁶ Nickes.com Champions League Guide hemsida

4.2.1 Regelverk

FC Köpenhamn upprättar sin årsredovisning enligt IFRS. Man följer också de extra upplysningskrav till årsredovisningen som ställs i Danmark för börsnoterade företag.

4.2.1 Spelarkontrakt

I balansräkningen redovisas spelarkontrakten under posten kontraktsrättigheter som immateriella tillgångar. Mer utförlig information om vad som ingår i kontraktsrättigheter redogörs i not.

I noten *immateriella tillgångar* redogör FC Köpenhamn för alla immateriella tillgångar som företaget har. Under spalten kontraktsrättigheter redogör man först för det ingående värdet av de tidigare kontraktsrättigheterna, därefter lägger de till tillkommande spelarkontrakt och drar sedan bort avgångar. Detta blir summan av anskaffningsvärdet för de samlade kontraktsrättigheterna.

Det redovisade värdet av det totala anskaffningsvärdet för kontraktsrättigheterna reduceras med ackumulerade av- och nedskrivningar från tidigare år och anskaffningsvärdet för spelare som har avyttrats under året. Därefter beräknas årets avskrivningar som reduceras från det totala anskaffningsvärdet. Därefter reduceras det totala anskaffningsvärdet med de totala avskrivningarna för att få fram det redovisade värdet.

4.3 Tottenham Hotspur FC

Fotbollsklubben Tottenham Hotspur FC grundades 1882 och är ett av Englands mest framgångsrika fotbollslag genom tiderna. Redan 1898 bolagiserades klubben och framtill idag har man vunnit flertalet titlar, både nationellt och internationellt.⁹⁷

Tottenham har varit noterade på Londonbörsen sedan 23 januari, 2004. Deras aktie går att köpa på *Alternative Investment Market (AIM)*, som är en av flera listor på Londonbörsen.⁹⁸

4.3.1 Regelverk

Tottenhams redovisning följer IFRS och har även utförts i överensstämmelse med Storbritannien/Irland redovisnings standarder.

4.3.2 Spelarkontrakt

Tottenham redovisar sina fotbollspelare som en immateriell tillgång under huvudrubriken anläggningstillgångar i balansräkningen. Mer precis information hur värdet beräknas belyses i en not.

I notupplysning så redogör man för ingående anskaffningsvärde och årets anskaffade spelare som har ett anskaffningsvärde som går att aktivera i balansräkningen, minus möjliga spelarförluster som tidigare haft ett bokfört värde. Därefter drar man bort tidigare ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Summan av detta är det totala anskaffningsvärdet för året och skall skrivas av i enlighet med den genomsnittliga nyttjandeperioden och vald avskrivningsmetod. Efter reducering av eventuella av- och

⁹⁷ Svenskafans hemsida

⁹⁸ London Stock Exchange hemsida

nedskrivningar så återstår det redovisade värdet som får balanseras i Tottenhams årsredovisning.

4.4 Intervju med AIK Fotboll AB

Intervjun med Hans Christoffer Toll, här efter benämnd HC, gjordes den 28 november 2006 via telefon. HC är ekonomichef på AIK Fotboll AB och har tidigare erfarenheter inom industrin och telekom. Han har bland annat jobbat på ABB i Schweiz med internredovisning. Här följer en sammanställning av intervjun.

1. Varför får fotbollsklubbar redovisa sina spelare i sin balansräkning?

I en fotbollsklubb är det inte spelaren som individ som redovisas i balansräkningen. Det som redovisas i balansräkningen är ett kontrakt som har slutits mellan klubben och spelaren. Kontraktet med spelaren och klubben är ett tidsbestämt kontrakt och detta får redovisas som en immateriell tillgång i balansräkningen.

2. Vad krävs det för att en spelare skall kunna redovisas i balansräkningen?

Att det föreligger ett kontrakt med ett anskaffningsvärde som löper under en viss bestämd tidsperiod. Spelarens kontrakt redovisas som en immateriell tillgång i balansräkningen.

3. Hur sker en värdering av en förvärvad fotbollsspelare?

Värderingen av en förvärvad spelare sker till anskaffningsvärdet, alltså till den övergångssumma som klubben har fått betala för spelaren. Med det menas utgiften för spelarkontraktet. Problem som kan uppstå är då en spelare inte har ett anskaffningsvärde, till exempel då en spelare värvas som "Bosman".

4. Vad bör ingå i anskaffningsvärdet?

Den enda summan som ingår i anskaffningsvärdet och kan räknas in i balansräkningen som en immateriell tillgång, är den summa man betalar för spelaren till den andra klubben. Övriga kostnader som till exempel lön, signing fee och agentarvoden skall redovisas som en kostnad och kostnadsföras direkt mot resultaträkningen.

5. Hur sker avskrivningar av spelarna?

Avskrivningen sker linjärt över kontraktstiden. Ett hypotetiskt exempel kan vara en spelare som säljs från Brommapojkarna till AIK fotboll för tre miljoner med en kontraktstid på tre år. Då fördelar och skriver AIK av de tre miljonerna under tre år, det vill säga en miljon om året. Betalar man agentarvode räknas det som en konsulttjänst och i de fall en spelare får en sign-on bonus räknas detta som lön och kostnadsförs direkt i den period den uppstår. Det är alltså bara övergångssumman som bokförs och som AIK gör avskrivning på.

6. *Det finns vissa skillnader mellan IFRS och SvFF:s regelverk. Fotbollslagen måste följa SvFF regler för att behålla sin elitlicens. Vilket regelverk går först för AIK?*

Vi följer i första hand IFRS:s regelverk. Att det skulle finnas några inbyggda konflikter mellan IFRS och SvFF:s regelverk har AIK inte sett. SvFF vill att fotbollsklubbarna ska redovisa ett positivt eget kapital som ska stödjas av fotbollsklubbens balansräkning. Effekten av IFRS har för AIK inneburit en hårdare värdering av tillgångar och skulder samt mer krav på notapparaten än vad den gamla bokföringsnämndens regler var.

Skulle IFRS till exempel tvinga AIK till en marknadsvärdering av spelare skulle detta vara ett problem eftersom AIK då skulle få en enormt uppblåst balansräkning kontra förbundets krav.

7. *Vilka skillnader ser ni mellan IFRS och de gamla rekommendationerna som RR15?*

Några signifikanta skillnader har AIK inte märkt av. Det som HC har förstått är den klassiska skillnaden med anskaffningsvärde och avskrivningstid linjärt över tiden. IFRS:s principer är att vid varje värderingstillfälle gör en marknadsvärdering. Detta är lätt om det är en likvid tillgång. Efter AIK:s övergång till IFRS har man i samråd med sina revisorer kommit fram till att vid värdering av fotbollsspelare är det mest korrekta att använda sig utav anskaffningsvärdet och sedan göra en linjär avskrivning av detta.

8. *Hur bör man göra redovisningsmässigt när en spelare blir långtidsskadad?*

Detta beror på skadan; om han i princip blir invalidiserad så att fotbollskarriären upphör, då kan det bli aktuellt med att göra en extra nedskrivning och då antagligen till noll kronor. Om spelaren bara gör sig illa för en vecka eller en månad fortsätter man avskrivningen som vanligt. Det man gör är en marknadsvärdering avseende immateriell tillgång. Ser man att spelaren inte är spelbar och det är svårt att avgöra om han kommer att kunna spela under året, sker en nedskrivning som för en vanlig tillgång.

9. *Hur skall en spelare som förvärvs som Bosman värderas?*

En Bosman-spelare värderas till noll kronor, eftersom han inte har något anskaffningsvärde. Värdet i balansräkningen blir därför noll. Försäljningsvärdet kan dock uppgå till flera miljoner kronor för samma spelare. En spelare som värvas som Bosmanfall kan visserligen förhandla till sig en högre lön, sign-on bonus och hans agent kanske kan begära ett högt arvode. Detta visar sig dock endast som en kostnad i resultaträkningen. Därför kan en sämre spelare med ett anskaffningsvärde ha ett större värde än en bättre spelare med ett högre marknadsvärde.

10. *Vad är anledningen till att man vill redovisa sina spelare i balansräkningen istället för att kostnadsföra denna utgift direkt i resultaträkningen.*

Ett köp av ett spelarkontrakt är en investering. Att redovisa spelarna som en immateriell tillgång i balansräkningen ger en mer rättvisande och korrekt bild av resultatet än om man skulle kostnadsföra spelaren direkt i resultaträkningen. Till exempel köpte AIK nyligen Miran Burgic med ett tre års kontrakt. Skulle de ha tagit hela köpesumman direkt påverkar det årets resultat vilket skulle bli väldigt missvisande eftersom tillgången finns kvar vid

årets slut. Det är som vilken investering som helst. Klubben kommer att ha nytta av investeringen i flera perioder och skall därför fördela kostnaden över dessa perioder.

11. Vilka svårigheter kan uppkomma med dagens redovisning?

Det finns få direkta svårigheter med dagens redovisning, det är ett transparent system inom rimliga ramar. Det är ganska enkelt att förstå och det är svårt att missbruka.

Det problem HC ser är hur en förening ska lösa redovisningen då en spelare förlänger sitt kontrakt. Har man till exempel redan haft ett treårs kontrakt och sedan förlänger detta med ytterligare tre år, då har spelaren fortfarande ett värde i klubben. Bokföringsmässigt har han dock inget värde längre eftersom han redan är fullt avskriven och anskaffningsvärdet är noll.

12. På vilket sätt bidrar dagens redovisning till att ge en rättvisande bild av det bokförda värdet på en spelare?

Om man kunde skilja på teorin och praktiken och om det hade funnits en likvid marknad för spelare hade det varit en charm att få redovisa varje spelare till ett marknadsvärde. Detta hade gett en mer rättvisande bild av det bokförda värdet på spelaren. Men sen finns det enorma praktiska problem med detta. Rent allmänt, vem vet vad en spelare är värd om det inte finns någon som bjuder. Ett annat problem är ett incitaments problem där en klubb med dålig ekonomi har alla incitament i världen att "hosa" en spelare för att öka klubbens tillgångar. I en teoretisk värld hade detta varit intressant, men i praktiken väldigt missvisande och nästan omöjligt att lösa. Det hade varit korrekt med en marknadsvärdering, men i den värld som vi lever i ger den här redovisningen den mest rättvisande bilden.

Nu följer två frågor som uppstod under intervjun och som inte var med i frågemallen. Vi väljer att redovisa dem eftersom vi anser dem intressanta för arbetet.

13. Vad händer om klubben inte genererar några intäkter. Kommer det då att bli en nedskrivning på spelarna som en immateriell tillgång?

Det finns ingen som har incitament att göra en nedskrivning av spelartruppen, eftersom att man redan då har ett kostnadsproblem. Man skulle antagligen inte vilja möta en nedskrivning genom att öka på sina kostnader eller avskrivningstakten något ytterligare. Sen ska man skilja på spelaren som en producent av ett värde och den tillgången man har i den individuella spelaren och lagets prestation. Man kan ha en eller två spelare som är bra, men de räckte inte. Det kanske är tränarna som det var fel, det kan ha varit oroligt i klubben eller sponsorer som hoppade av. Detta har ofta inget med spelarna att göra. Det är sällan en individuell spelares fel om det går dåligt ekonomiskt för föreningen. Därför är det inte på tal om att göra nedskrivningar för den sakens skull.

14. Hur sker det redovisnings mässigt om två klubbar skulle byta spelare med varandra rätt av?

Detta beror på hur man skriver avtalet. Om man byter rakt av då finns det inget anskaffningsvärde att redovisa i balansräkningen. Men om man kör ett nominellt värde

finns det utrymme för att använda detta. Men frågan är då hur man kom fram till detta värde?

Det finns ett incitament att två klubbar skulle kunna komma överens att sälja dyrt till varandra, reavinsten kan man ta direkt och kostnaderna för den man köper kan man fördela över fyra år, därför finns det ett visst utrymme för fusk.

4.5 Intervju med utvalda revisorer

Vi har valt att sammanställa de båda intervjuerna med revisorerna till i en och samma text. Vi redogör för vad de ha svarat under varje fråga. Vi har valt att döpa dem till revisor **A** och **B**.

Intervjun med revisor **A** genomfördes den 24 november 2006. Revisor A är auktoriserad revisor och redovisnings speciallist. Han har arbetet inom byrån i över 20 år som revisor.

Intervju med revisor **B** genomfördes den 4 december 2006. B är auktoriserad revisor, och har arbetat på sin revisionsbyrå sedan 1988. Han arbetar med ägarledda företag samt ansvarar för utbildningar både externt och internt.

1. Varför får fotbollsklubbarna redovisa sina spelare i sin balansräkning?

A. Fotbollsklubbarna har en immateriell tillgång i det kontrakt som spelaren och föreningen har skrivit på. Klubben har då rätten att förfoga över spelaren under kontraktstiden. Ett förvärvat kontrakt kan sedan tas upp i balansräkningen som en immateriell tillgång för att då kunna balansera utgiften för detta. Det är rätten att kontrollera spelaren genom ett avtal under en viss tid som man har betalat för, som sen skall tas upp i balansräkningen och inte spelaren som människa.

B. Eftersom att det finns en marknad för spelare där man genom ett kontrakt kan få kontrollen över en spelare kan man redovisa detta kontrakt i balansräkningen som en tillgång. Det är alltså inte personen i sig som är tillgången utan kontraktet. Därför får fotbollsklubbarna redovisa och ta upp spelarna genom detta kontrakt i balansräkningen som en tillgång och inte personen.

2. Vad är anledningen till att man vill redovisa sina spelare i balansräkningen istället för att kostnadsföra denna utgift direkt i resultaträkningen.

A. Huvudsakliga anledningen är att man vill fördela utgiften för kontraktet över den period det stäcker sig över. Skulle man redovisa utgiften som en kostnad direkt skulle detta inte leda till en rättvisande bild eftersom man då skulle få en stor kostnad första året. Tillgången finns ju kvar vid årets slut och skall därför ingå i företagets tillgångar. Ska ha en spelare under en viss tid, till exempelvis tre år, förväntar man sig någon typ av en positiv återbäring. Detta genom att spelaren presterar på planen vilket leder till publikintäkter i framtiden. Alltså räknas förfoganderätten över spelaren som en tillgång.

B. Om man har köpt en spelare, innebär det att man har kontroll över spelaren som en tillgång genom ett kontrakt. Skulle köpet kostnadsföras direkt skulle det inte ge en rättvisande bild av klubbens ekonomiska ställning och därför redovisas spelarkontraktet i balansräkningen.

3. Vad krävs det för att en spelare skall kunna redovisas i balansräkningen?

A. Det som krävs är ett kontrakt med spelaren. Man måste med säkerhet veta att spelaren stannar kvar i föreningen tills den dagen han säljs eller kontraktet går ut. Detta gör att man uppfyller kontrollkriteriet för en tillgång. Vidare måste kontraktet vara förvärvat och ha ett anskaffningsvärde. Skulle man skriva kontrakt med en egen produkt och redovisa detta i balansräkningen skulle det liknas med att redovisa ett eget upparbetat varumärke, vilket inte är tillåtet i dagens läge. Detta eftersom man inte kan avgöra vilka utgifter som lagts på detta. Ett kontrakt med en egen talang har inget anskaffningsvärde, och får därför inte redovisas i balansräkningen.

B. Det krävs formellt sätt ett avtal som binder honom eller henne till fotbollsklubben. Av denna faktor innebär det att man har kontroll över spelaren som en tillgång. Detta kontrakt kan säljas och då generera en intäkt eller så går kontraktstiden ut och tillgången tas bort från balansräkningen. För att kontraktet ska få tas upp krävs att alla krav på en tillgång är uppfyllda, alltså: *den ska generera framtida kassaflöde, man har kontroll över tillgången och att det ska ha uppstått från en händelse*, alltså en transaktion. Detta krävs för att spelaren skall få tas upp i balansräkningen.

4. Hur sker en värdering av en förvärvad fotbollsspelare?

A. Det finns två tekniker att redovisa immateriella tillgången på. Antingen använder man sig av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet. Däremot används inte omvärderingsmetoden på immateriella tillgångar.

När det gäller immateriella tillgångar begränsar man sig tämligen kraftigt. Verkligt värde får endast användas på tillgångar där det existerar en aktiv marknad. Detta finns för finansiella tillgångar och även för förvaltningsfastigheter. Den marknad som finns inom fotbollen räknas inte som en aktiv marknad, och därför får inte spelare värderas till verkligt värde. Det som återstår är anskaffningsmetoden som därför är den som skall användas för värdering av spelarkontrakten.

B. Spelaren skall värderas till sitt anskaffningsvärde.

5. Vad bör ingå i anskaffningsvärdet?

A. I grunden eller i den allmänna principen är det alla de utgifter som krävs för att få en tillgången till sitt bestånd för att kunna nyttjas. Dit räknas alla utgifter som har ett direkt samband med att få kontraktet i handen. Om det sen är mellanhänder, förmedlingsprovisioner eller kanske till och med en läkarundersökning ska detta ingå i anskaffningsvärdet.

När det gäller egna produkter eller talanger som kommer upp i laget har dessa inget anskaffningsvärde. Spelarna kommer att skriva ett kontrakt med klubben, men det går inte att räkna fram vilka utgifter föreningen har lagt på en viss spelare. Anskaffningsvärdet kommer att vara noll, och detsamma gäller värdet på kontraktet. Vid eventuell försäljning redovisas endast intäkten som en vinst i resultaträkningen.

B. En tillgång får man redovisa till sitt anskaffningsvärde inklusive kostnaderna för att placera tillgången på plats. Agentens arvode kan jämföras med mäklararvodet som man betalar när man köper till exempel en fastighet. Det är en kostnad för att få tillgången på sin plats som man borde få aktivera. Signing fees är i princip en anskaffningskostnad att få spelaren att skriva på, men det kan istället bli frågan om en förskottslön.

6. Hur sker avskrivningar av spelare?

A. I grunden måste ett kontrakt ha en begränsad livslängd som man kan fördela jämt över nyttjandeperioden. Det naturliga är att när kontraktet är slut har man ingen kontroll över spelaren längre, eftersom spelaren då fritt kan välja att lämna klubben. Den dagen då spelaren går ut ur genom grindarna skall det inte finnas något värde kvar i balansräkningen.

B. Avskrivning bör ske över kontraktstiden.

7. Det finns vissa skillnader mellan IFRS och SvFF:s regelverk. Fotbollslagen måste följa SvFF regler för att behålla sin elitlicens. Vilket regelverk går först för AIK?

A. IFRS skall följas om man är en koncern som är börsnoterad oavsett vad SvFF säger. Förfarandet är den att det av något skäl måste motiveras varför det andra sättet att redovisa skulle ge en väsentligt bättre bild av företaget.

B. Om dessa två regelverk skulle krocka med varandra ska AIK följa lagen, det vill säga IFRS.

8. Hur bör man göra redovisningsmässigt när en spelare blir långtidsskadad?

A. Teorin är ganska enkel. Man ska vid varje bokslut eller varje gång en extern rapport levereras göra bedömningar om det finns någon indikation att tillgångarna har sjunkit i värde. Ett brutet ben på en spelare är då en tydlig indikation. Värdering av detta i praktiken är dock en svår fråga. Det finns tekniker med framtida kassaflöden och hur man kan applicerar det i praktiken och vad som är rimligt att göra. Om man räknar med att en spelare skall vara borta ett år kanske man hugger det året ur värdet den säsongen och låter resten ligga kvar. Det är rimligt att skriva ner värdet om det positiva kassaflöde som man betalade för inte inträffar och uppenbarligen inte kommer att inträffa. Går det att bevisa att spelaren kommer tillbaka efter skadan borde en uppskrivning av värdet vara möjlig, men då endast till det värde spelaren skulle ha haft enligt anskaffningsvärdet minus planerliga avskrivningar.

B. Spelaren borde då skrivas ner. Man ska varje år göra en värdering om det måste ske en nedskrivning, om spelaren kommer tillbaka ska man skriva upp till det värde som skulle ha varit den normala avskrivningen alltså till det belopp som skulle ha varit den linjära avskrivningen.

9. Hur skall en spelare som förvärvs som Bosman värderas?

A. Eftersom man inte betalar något för spelaren finns det inte något anskaffningsvärde och då har inte heller kontraktet något värde. Det är därför som det i många fall är tämligen

restriktivt på att ta upp immateriella tillgångar i balansräkningen av det faktumet att det är svårt eller till och med omöjligt på ett korrekt sätt sätta ett anskaffningsvärde. Ta till exempel ett varumärke som man bygger upp sin verksamhet på. När man sen säljer verksamheten har varumärket ett namn eller ett värde. Men kan man någonsin tala om vilken utgift som man har haft, eftersom allting man gör bidrar till att bygga ett varumärke, men man kan aldrig sätta ett pris på vad som är det exakta anskaffningsvärdet. Detta kan liknas med diskussionen om den egna talangen och hans anskaffningsvärde.

B. Man har ingen utgift för spelaren då finns heller ingen utgift att balansera. Det man skulle kunna räkna som anskaffningsvärde är de övriga utgifter som tillkommit för att få "hem" spelaren, såsom signing fees och agentarvode. Dessa utgifter skulle eventuellt kunna balanseras.

10. Vilka svårigheter kan uppkomma med dagens redovisning?

A. Värdering av spelare är den delen av redovisningen som är mest problematisk. Att bestämma anskaffningsvärde på en spelare är inte lätt. Det är även svårt att bedöma värdet på ett spelarkontrakt då en spelare inte spelar bra. Ännu svårare är det kanske då spelaren spelar bra samtidigt som det går dåligt för klubben. Det kan bero på att publikintäkterna går ner, eller andra faktorer som att sponsorer lämnar eller huliganer påverkar klubbens anseende. Värdet ska bedömas på balansdagen, och detta kan vara svårt.

B. Det är värderingen av spelaren. Man ska värdera till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet.

11. På vilket sätt bidrar dagens redovisning till att ge en rättvisande bild av det bokförda värdet på en spelare?

A. Under en följd av år i och med IFRS omfattning har man mer och mer sett att man anser att verkligt värde är det mest rättvisande bilden. Kan man få in verkliga värden i balansräkningen är det mest ideala om varje balanspost vore verkligt värde eftersom det då inte finns något övervärde eller undervärdet. Hur detta skulle lösas i praktiken är en hård nöt att knäcka. För att det skall fungera måste alla spelarna i klubbens A-lag värdesättas av en extern aktör. Det fungerar inte att klubbledningen sätter värdet eftersom det då skulle gå att blåsa upp tillgångssidan något enormt. Skulle man införa verkligt värde skulle detta ge revisorerna problem när det ska skriva på att redovisningen ger en rättvisande bild. Hur vet man om värdet är det riktiga? Först när två olika personer kan komma fram till samma värde på en spelare kan man säga att det är rättvisande.

När man pratar om rättvisande bild är det hela produkten i den finansiella rapporten och alla de siffrorna i rapporten samt det skriva ordet. Klubben kan i text redogöra för deras syn av sina spelare och det marknadsvärde som kan finnas.

B. Man ska vara försiktig i balansräkningen, men i noterna kan man diskutera spelarnas eventuella marknadsvärde så att läsaren får en förståelse att det kan finnas övervärden från det bokförda värdet.

12. Varför får företag med endast humankapital inte redovisa denna tillgång i sin balansräkning?

A. Det är uppenbart man aldrig kan äga en människa. I IFRS har man tagit ut svängarna ytterligare i samband med företagsförvärv. Då förväntas man värdera betydligt fler immateriella tillgångar än man normalt sätt brukar göra i den löpande redovisningen. Där kan man ta upp allting mer eller mindre, till exempel personalstyrka. Detta räknas dock in i goodwill och inte i någon egen post. Så fort man har köpt någonting, är det frågan om ett anskaffningsvärde som ska fördelas.

Det har diskuterats i hur man skall värdera humankapital, men det är snarare en fråga om hur det ska presenteras i årsredovisningen än att hur det skall värderas. Efter att IT-bubblan sprack har man tagit ett steg tillbaka vad gäller värdering av personal. Företagen värderade sitt humankapital till skyarna vilket senare ledde till kollapsen. Uppgifter om personalen som exempelvis åldersstruktur, satsning i utbildning och intäkt per anställd är nyckeltal som företagen kan ta med för att visa upp sitt humankapital.

B. Eftersom man inte har kontroll över sina anställda fyller de inte kraven för att vara en tillgång enligt definitionen. En anställd kan lämna företaget när den vill och tar då med sig de investeringar som företaget lagt ut i form av utbildning. Man kan aldrig komma förbi detta. Man kan binda upp en anställd man han kan ändå gå i morgon. Det är först när personalen har slutat som man vet vilken nyttjandeperiod ”tillgången” hade.

13. Vad krävs det för att kunskapsföretag ska få redovisa humankapital på samma sätt som man gör i AIK?

A. När det gäller internt genererade immateriella tillgångar är det väldigt restriktiv. Man kan aldrig balansera utbildning, varumärkesbyggnad eller reklam. För det första; att bestämma ett anskaffningsvärde som man ändå inte kan vara säker på om det kommer att generera framtida positiva kassaflöde. För det andra; när man väl kan balansera har man en värderingsproblematik som man inte vet hur man ska se på. Det är ingen direkt avkastning på någon enstaka spelare. Det är först när spelaren säljs som man ser intäkten för enskild spelare.

B. Inom fotbollen finns en mer extern marknad. Företag får helt enkelt tala om i noterna hur viktiga personerna är. Här kan man skriva hur mycket man lägger ner i utbildning och vilka andra investeringar som görs i personalen. Men det går inte att presentera ett värde på de anställda i balansräkningen.

14. Finns det möjlighet att ta upp en befattning i balansräkningen och göra avskrivning på denna.

A. Nej, detta är inte rätt eftersom det fortfarande är en person som ska ha befattningen. Varje gång personen lämnar företaget måste man rekrytera en ny. Då kommer man få ett nytt anskaffningsvärde på befattningen som måste balanseras. Man kan inte skriva av en befattning eftersom man inte vet nyttjandeperioden.

Om man tankar sig scenarium att man går ut och rekryterar en nyckelperson och har rekryteringskostnader och dessutom då har lyckats att teckna ett avtal av den karaktären att vederbörande är bunden till bolaget i två eller tre år, är det möjligt att lägga upp

kontraktet i balansen? Då har man ett anskaffningsvärde för det man har lagt ner på detta, men det kan aldrig vara värdet på vad vederbörande lyckas åstadkomma. Det är inte heller något verkligt värde, utan de utgifter som man har haft.

B. Samma sak här: ingen kontroll över den anställde. Hur gör man om personen inte skulle trivas och gå efter tre månader. Problem som finns är hur man ska värdera personen/befattningen. Företagen värderar olika, vad är det för avskrivnings tid, skulle det vara livstidsavskrivning? Detta faller på sin orimlighet.

15. Anser du att redovisningen som den är idag ger rättvisande bild av företagets värde, varför, varför inte?

A. Dagens sätt att redovisa på ger en rättvisande bild av företagets värde eftersom alla följer samma spelregler och det inte ges utrymme till subjektiva bedömningar. Det borde vara mer skrift i redovisningens noter eftersom man inte kan visa intressenterna på annat sätt hur man satsar på sin personal. Annars måste man som analytiker hitta information på någon annan sätt. Skulle man tillåta värdering av personal skulle detta leda till att företag skulle kunna blåsa upp sin tillgångssida utan att ha fog för det. Det skulle bli extremt missvisande.

B. Dagens sätt att redovisa ger en rättvisande bild eftersom spelreglerna är tydliga och inga subjektiva bedömningar tillåts. Även om man kan anse att det finns stora värden som inte redovisas i balansräkningen, skulle det leda till fler bubblor om företagen fick värdera och ta upp sina anställda i balansräkningen.

Kapitel 5 – Analys

I detta kapitel analyserar och diskuterar vi den empiri som samlats in genom årsredovisningar och intervjuer. Vi kopplar sedan vår empiri mot den teoretiska referensram som vi ställde upp i kapitel 3. Vi börjar med att diskutera och redogöra för hur värdering samt aktivering av spelarna i AIK går till för att sedan göra en jämförelse med de andra utvalda fotbollsklubbarna. Därefter fortsätter vi med att se varför inte vanliga företag får redovisa sin personal på samma sätt, samt varför de teoretiska modellerna inte används av företagen.

5.1 AIK:s värdering

I AIK:s balansräkning är det inte värdet på humankapital som går att utläsa, utan det är värdet på spelarkontrakten som redovisas som en immateriell tillgång i balansräkningen. En spelare kan endast redovisas som en immateriell tillgång då det finns ett anskaffningsvärde på denna. Anskaffningsvärdet kommer från att det finns två klubbar som vill göra en transföring där den ena klubben vill köpa rättighet från en annan klubb att disponera spelaren under en kommande tidsperiod. Vanligtvis handlar det om ett kontrakt som stäcker sig över flera perioder. Spelare har själv ingått i ett avtal antingen med en tidigare moderklubb där han har spelat sedan ungdomen, vilket då innebär att han inte tidigare har haft något anskaffningsvärde. Han har därför inte heller tidigare redovisats som en tillgång i balansräkningen som en immateriell tillgång. Det kan annars redan ha skett en tidigare transföring då han har skrivit på ett kontrakt för en annan klubb som då har disponerat honom och därmed har rätten att sälja vidare kontraktet till en annan klubb. I detta fall har han sannolikt redan funnits med i balansräkningen som en immateriell tillgång. När spelaren skriver under innebär det att han kommer att ställa sig själv till förfogande som fotbollsspelare under en kommande tidsperiod.

Enligt redovisningsstandarder skall anskaffningsvärdet på en immateriell tillgång beräknas av alla de utgifter som är hänförliga till tillgången för att kunna nyttja den i företaget. När vi har frågat revisorerna om detta har de menat att alla de direkta kostnader som klubben har haft för att förvärva en spelare skulle kunna räknas in i anskaffningsvärdet. AIK har dock valt att endast aktivera köpeskillingen, övriga utgifter såsom signing fees och agent arvode kostandsförs direkt. Förklaringen att AIK inte aktiverar signing fees och agent arvoden är därför att signing fees urskiljs som en framtid lönekostnad och agent arvoden anses vara en konsulttjänst för att förenkla möjligheten att värva spelare till klubben. Om man då skulle följa det som revisorerna anser ska innefattas i anskaffningsvärdet finns det utrymme för AIK att ta upp ytterligare utgifter i anskaffningsvärdet, om detta kan motiveras med att det finns ett samband till spelarförvärvet. Det handlar alltså om att det måste vara en spelare som har ett anskaffningsvärde, annars kommer inte spelaren att synas i balansräkningen. Man kan då fråga sig om detta ger en rättvisande bild av klubbens värde i balansräkningen då man inte har fått ta upp egna producerade spelare i balansräkningen eller spelare som värvats som Bosmanfall där anskaffningsvärdet är noll. Spelarkontraktet har ju ändå ett verkligt värde som visar sig om klubben skulle vilja sälja kontraktet till en annan förening.

AIK skulle gärna se att alla spelarna skulle få redovisas i balansräkningen och tycker att det hade varit intressant om man skulle få göra en marknadsvärdering för varje individuell spelare. Dessvärre är detta inte möjligt då en aktiv marknad inte existerar. När vi har frågat revisorerna samma fråga anser de att detta skulle vara helt omöjligt eftersom att man vid varje bokslut skulle få göra en marknadsvärdering av varje spelare. Om det då har skett en förändring av värdet på spelaren måste en omvärdering ske. Detta värde ska anses tillförlitligt för att revisorn skall kunna skriva på att redovisningen ger en rättvisande bild av klubben. Värdet på spelare förändras ju dock under tiden de spelar i klubben. Därför kan man tycka att en marknadsvärdering ändå skulle ge en mer rättvisande bild av föreningens värde då alla spelare värderas till sitt marknadsvärde.

I intervjun med HC Toll berättar han att AIK skriver av sina spelare linjärt över kontraktstiden. Detta belys också i AIK:s redovisningsprinciper i årsredovisningen. Enligt SvFF:s riktlinjer skall detta också upplysas i noten för posten *licensierade spelare*. Även den genomsnittliga avskrivningstiden skall åskådliggöras i notupplysningen. Efter granskning av AIK's årsredovisning har vi uppmärksammat att man inte gör detta.

SvFF har tagit fram regler för hur klubbar skall värdera sina spelare och hur fotbollsklubbarnas årsredovisning skall se ut. I AIK:s årsredovisning från 2005 följer man dessa stadgar, men i AIK årsredovisning för 2006 skall IFRS stadgar tillämpas i första hand. Om det skulle uppstå en konflikt mellan dessa regelverk måste fotbollsklubben i första hand följa IFRS stadgar.

HC Toll nämner ett problem i dagens redovisningsregler när det gäller förlängning av spelarkontrakt. HC Toll beskriver en normal situation som kan uppstå i en fotbollsklubb, då en aktiv spelare förlänger sitt kontrakt med klubben. Förutsatt att spelarens bokförda värde är helt avskrivet, får inte klubben uppta spelaren till ett nytt värde i balansräkningen. Intervjuade revisorer menar dock att en eventuell signing fee eller annan övrig utgift som är hänförlig till kontraktsförlängningen skulle få inräknas i det "nya" anskaffningsvärdet. En anmärkningsvärd punkt i SvFF:s reglemente som skiljer sig från IFRS är att spelarens ursprungliga kontraktstid skall utgöra nyttjandeperioden för kontraktsrättigheten. IFRS motsvarande standard hävdar däremot att nyttjandeperioden skall få förlängas om spelaren förlänger kontraktstiden i klubben.

5.2 Jämförelse med FC Köpenhamn och Tottenham Hotspur FC

Ser man till FC Köpenhamns och Tottenham Hotspur FC årsredovisningar redovisar dessa på samma sätt i den omfattningen att båda klubbarna redovisar kontrakten som en tillgång i balansräkningen. I de årsredovisningar vi har tagit del av ser vi inga större skillnader i hur man redovisar sina spelare. I ett tidigt stadium innan vi avgränsade arbetet tog vi del av Manchester Uniteds årsredovisning. De var så sent som 2005 noterade på börsen, men efter att amerikanen Malcolm Glazer gick in och köpte klubben för 790 miljoner pund så avnoterades klubben.⁹⁹ De går ett steg längre än de andra klubbarna och redovisar alla spelarkontrakten separat. Detta ger användarna av årsredovisningen en större inblick i värdet på spelarna. Här får man dock inte lura sig av summan eftersom den endast visar anskaffningsvärdet. En värdering till verkligt värde är fortfarande inte tillåten för spelarkontrakten eftersom man inte anser att det finns en aktiv marknad för dessa. HC Toll

⁹⁹ Aktiespararnas hemsida

nämner i intervjun att en sådan värdering skulle vara intressant eftersom man då får en rättvisande bild av värdet på spelartruppen. Rent praktiskt är det svårt att bedöma då alla spelare i en trupp inte alltid är attraktiva på en marknad, och därför är det svårt att sätta ett tillförlitligt värde på dem. Idag finns det flera spelare i AIK:s trupp som inte har ett redovisat värde eftersom de antingen kommer från de egna leden eller eftersom de kom till klubben som Bosman-fall. Dessa spelare har dock ett verkligt värde eftersom de skulle genererar intäkter vid en försäljning.

5.3 Humankapital

Att redovisa humankapital i balansräkningen är enligt teoretikerna något som bör lyftas fram och faktiskt genomföras. I deras böcker framförs lösningar på hur detta kan gå till och man besvarar den kritik som ställs mot idéerna.

Som företag går det inte att redovisa på samma sätt som exempelvis AIK. För att detta skulle vara möjligt behöver företaget ett juridiskt bindande kontrakt mellan företaget och den anställde. Ett sådant kontrakt är i dagsläget en omöjlighet då företag inte har rätt att äga sin personal. Personalen har all rätt att lämna företaget när den vill, samtidigt som den också – så länge som den sköter sig – har rätt att vara kvar i företaget på livstid. Det är alltså kriteriet ”kontrollbehov” som inte är uppfyllt.

Ser man till de teorier som vi presenterade i kapitel tre har de olika lösningar på hur man ska redovisa personalen i årsredovisningen. Vi kommer att gå igenom de olika, ställa dem mot vår empiri, för att dra slutsatser om varför de inte är genomförbara i verkligheten.

Gröjer & Johansson presenterade en ny sorts balansräkning där de tagit med nya poster som ”arbetsfordran” och ”löneskuld”.¹⁰⁰ Idén är att företag kan boka upp en löneskuld som en post på skuldsidan, för att på så sätt motboka en tillgångspost. I detta fall är det alltså inte personalen som är tillgången utan den arbetsfordran som företaget har på personalen. De för även resonemanget med just personal som en tillgång genom att balansera den rekryteringskostnad som finns för personalen för att sedan skriva av dem på en viss tid. Vid intervjuerna förkastades denna idé just på grund av att företaget inte har någon kontroll över ”tillgången”. En nyrekryterad person har möjlighet att lämna företaget när den vill, och då är skall utgiften kostnadsföras direkt. Den enda möjligheten till att man skulle kunna balansera utgiften och göra avskrivning på den genom att veta hur länge personen stanna i företaget, och det vet man först när personen verkligen lämnar företaget.

Gröjer & Johannsons tankar om utbildningskostnader faller på samma grepp: först och främst kan man inte med säkerhet säga att en utbildning leder till ökade ekonomiska fördelar, och sedan har man inte kontroll över att kunskapen stannar i företaget.

I ”Den dolda skattkistan” hävdar författaren Bert-Olov Bergstrand att de ”mjuka investeringarna”, alltså utbildning och personalkostnader, bör behandlas som investeringar i maskiner och inventarier.¹⁰¹ Han menar att alla egna tillgångar som påverkar förädlingen skall vara synliga i balansräkningen. Värdet kommer från den förkalkyl som företaget använder sig av och avskrivningar görs sedan efter beräknad livslängd. De investeringar som gjort under

¹⁰⁰ J-E Gröjer & Johansson, U ”Personalekonomisk Redovisning och Kalkylering”, 1996

¹⁰¹ Bergstrand, B-O ”Den dolda skattkistan” 1993

året och som finns kvar vid årets slut skall enligt Bergstrand redovisas i balansräkningen för att företaget skall kunna visa upp en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning.

Även dessa tankar avvisas av revisorerna, då kontrollbehovet fortfarande inte är uppfyllt och även då sannolikheten att en utbildning alla gånger leder till en ökad ekonomisk fördel är liten. Att det skulle ge en mer rättvisande bild avfärdas också av revisorerna då företagen har chansen att göra subjektiva bedömningar för att blåsa upp balansräkningen. Efter att IT-bubblan sprack har marknaden tagit ett avstånd från tankarna att redovisa personal som en tillgång i balansräkningen.

Bergstrand redogör visserligen för en lösning av kontrollbehovet. Han menar att det inte är personen i en viss befattning som är tillgången, utan befattningen i sig. Presentationen av denna idé i våra intervjuer gav olika svar. En av revisorerna slog tillbaka med samma argument som tidigare; man har inte kontroll över personen. Att företagen skulle få värdera sina befattningar menade han inte heller vore rimligt då man inte vet hur ofta man måste tillsätta en ny person i en viss befattning. En av de andra revisorerna tog en längre diskussion kring idén, men avfärdade den just eftersom man inte har kontrollen över den person som för tillfället innehar befattningen.

Av de modeller som vi nämnt för att redovisa personalen i årsredovisningen menar revisorerna att Konradgruppens modell är den som lämpar sig bäst. Genom olika nyckeltal kan företagen presentera värdet i sin personal på ett annat sätt än bara som en kostnad i resultaträkningen.¹⁰² Genom dessa kan en investerare få en bättre bild i hur företaget arbetar för att utveckla sina anställda och för att ge framtida ekonomiska fördelar. På så sätt kan man minska riskerna som tillkommer då man investerar i ett "kunskapsföretag" där man inte kan utläsa vad tillgångarna är värda.

5.4 Rättvisande bild

Eric Flamholtz är inne på samma bana som Bergstrand där han menar att balansräkningen som den är idag ger en missvisande bild av företaget.¹⁰³ Han menar att intressenterna är intresserade att se vilka investeringar som görs i humankapitalet och hur de påverkar företagets värde. På vår fråga om dagens sätt att redovisa ger en rättvisande bild av företagets värde har vi fått lite olika svar. En av revisorerna slog direkt fast vid att dagens sätt att redovisa ger en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning eftersom det inte ingår några bedömningar av värde som företagsledning kan trola med. En annan revisor menade att redovisningen i praktiken inte skulle gå att lösa eftersom man då måste värdera varje anställd till ett individuellt värde. Båda svaren kan dock tolkas till att bilden av företagets värde idag kanske inte är exakt rätt, men den är i alla fall lika för alla företag. Skulle man få värdera sin personal som tillgångar skulle subjektiva bedömningar användas. Detta skulle leda till att jämförelse mellan företag i princip skulle vara omöjliga då företag skulle värdera på olika sätt. När det gäller AIK och andra fotbollslag finns det en marknad för spelare där man kan se vad en viss spelare är värd. Den marknaden är dock inte tillräckligt utvecklad för att man skulle kunna kalla den för en "aktiv marknad" och på så sätt få värdera spelarna till ett verkligt värde.

¹⁰² Sveiby, K-E m.fl. "Den Osynliga Balansräkningen" 1989

¹⁰³ Flamholtz, E "Human resource accounting" 1999

De böcker och modeller som vi redogjort för har alla tagit upp problematiken angående den rättvisande bilden av företagets ekonomiska ställning. Det många av dem har missat är dock att det inte bara är balansräkningen som ligger till grund för en rättvisande bild, utan det är årsredovisningen som en helhet som ska ge användaren all den information som behövs för att bilda sig en uppfattning om företagets ställning. Alltså ska text, förvaltningsberättelse, balansräkning, resultaträkning och noter tillsammans ge information om de investeringar som gjorts i humankapitalet. Vill ett företag belysa sin ”största tillgång”, får man göra det i en not eller i text. I dagens läge finns inget sätt att lösa problematiken med kontrollkriteriet, och därför kan företag heller inte balansera utgifter för humankapital.

Kapitel 6 – Slutsats

I detta sista kapitel diskuterar vi de svar vi fått genom vårt arbete. Vi svarar på vår frågeställning som vi presenterade i kapitel 1. I detta kapitel är det våra egna tankar och tolkningar som präglar texten. Vi avslutar med att ge vår syn på problemet och framtiden, samt att vi lämnar förslag till ytterligare forskning.

6.1 Varför fotbollsklubbar får redovisa spelare i balansräkningen

Syftet med uppsatsen var att undersöka varför fotbollsklubbar kan redovisa sina spelare i balansräkningen med tanke på dagens regler för immateriella tillgångar. För att komma fram till ett svar till detta behöver vi besvara den frågeställning som vi presenterade i vår inledning. Svaren har kommit genom intervjuer med revisorer samt ekonomichef på AIK. Vår första fråga i frågeställningen var hur spelare redovisas i AIK. När vi inledde arbetet hade vi en föreställning om att det var spelarna som värderades och togs upp i balansräkningen. Relativt snabbt fick vi svar på varför detta tilläts, då det inte var spelaren i sig som balanserades i balansräkningen, utan det kontrakt som existerar mellan föreningen och spelaren. I AIK har alla förvärvade spelare ett kontrakt som binder spelaren till klubben under en avtalad tid. Detta gör att AIK kan balansera utgiften för kontraktet över kontraktstiden och på så sätt ge en mer rättvisande bild av klubbens ekonomiska värde.

För att kunna redovisa ett värde på ett kontrakt krävs det att kontraktet förvärvas med ett anskaffningsvärde. Detta beror på att det idag inte är tillåtet att värdera till verkligt värde utan endast till anskaffningsvärde. Det problem som då uppstår är att spelare som kommer till klubben som Bosman-fall inte kommer att ha ett värde i balansräkningen eftersom det inte finns något anskaffningsvärde. Dessa spelare har dock ett marknadsvärde som först visar sig då spelaren säljs vidare. Samma problematik finns med spelare som kommer från de egna juniorleden, egna produkter. Dessa spelare har heller inget anskaffningsvärde, då man inte kan avgöra hur mycket utgifter föreningen haft för dessa spelare. Detta problem kan liknas vid värdering av ett egenutvecklat varumärke. Då man inte kan avgöra vilka utgifter som kan hänföras till varumärket, kan man heller inte sätta ett anskaffningsvärde på det.

Efter intervjuerna har vi märkt vissa skillnader i hur AIK resonerar då de värderar sina spelare och hur revisorerna anser att det bör gå till. Ett exempel är vilka utgifter som bör ingå i anskaffningsvärdet där AIK endast räknar övergångssumman som anskaffningsvärde. Båda revisorerna menar att även andra utgifter för att få kontraktet i hand bör ingå i anskaffningsvärdet. AIK har därför ett utrymme att balansera ytterligare utgifter som hör till spelarkontraktet. Vad gäller avskrivningstiden finns det i AIK efter övergången till IFRS en öppning för omfördelning av nyttjandeperioden då en spelare förlänger sitt kontrakt. I dagsläget har ett förlängt spelarkontrakt inget värde i redovisningen då det inte finns något anskaffningsvärde för det nya kontraktet. Revisorerna menar att AIK borde vid förlängning av kontrakt även förlänga avskrivningstiden så att restvärdet fördelas över den förlängda perioden.

6.2 Redovisningsproblematiken i kunskapsföretag

Med vår andra fråga vi ville belysa problemet med redovisning av de anställda som tillgångar. Vår tidigare uppfattning var att då fotbollsklubbar fick redovisa sina spelare borde det finnas ett kryphål för företaget att redovisa på samma sätt. Intervjuerna satte dock stopp för förhoppningen att finna detta kryphål då det klart och tydligt redogjordes för saken av kontroll över de anställda. De teorier som tas upp i de böcker vi studerat avvisades av revisorerna då kontrollkriteriet för tillgången inte var uppfyllt. Skulle företagen kunna lösa kontrollproblematiken, till exempel genom att skriva kontrakt med sina anställda, så är det fortfarande svårt att värdera personalen. Många av teoriböckerna nämner rekryteringskostnaden som ett svar på värderingsfrågan. Det är alltså de utgifter företaget har för att få den anställda på plats som skulle kunna balanseras över den tidsperiod som personen väntas stanna i företaget. Ett sådant kontrakt är dock inte realiserbart i dagens läge då företagen inte kan äga sin personal. Därför får företagen nöja sig med att redovisa sin personal i form av text eller nyckeltal i årsredovisningen.

6.3 Rättvisande bild

Vår sista fråga knyter ihop arbetet då vi undersöker om dagens redovisning leder till en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning. Vår uppfattning är att den inte gör det eftersom det finns många dolda tillgångar, både i fotbollsklubbarnas redovisning, men kanske ännu mer i kunskapsföretags redovisning eftersom inget värde alls tas upp där.

Då fotbollsklubbarna inte kan värdera egna produkter och Bosman-spelare, leder det till en missvisande balansräkning. En förening som satsar mycket pengar på att fostra egna spelare till sitt A-lag kommer därför att redovisa klart mindre tillgångar än ett lag som satsar på att bygga sitt lag på förvärvade spelare. Ett sådant lag kan ge intrycket om att ha ett större värde i sin trupp fastän att laget med mycket egna talanger har ett större marknadsvärde. En annan faktor som påverkar den rättvisande bilden kraftigt är att fotbollsspelare ofta utvecklas i en förening under de år som de spelar i klubben. Detta märks dock inte på värdet eftersom det utgår från anskaffningsvärdet för spelaren. En värdering till marknadsvärde skulle därför ge en mer exakt bild av värdet på spelarna. Detta är i dagsläget dock inte möjligt då det inte existerar en tillräckligt aktiv marknad för att klubbarna skall få redovisa till verkligt värde. Det finns en spelarmarknad inom fotbollen, men den inkluderar långt ifrån alla spelare inom elitfotbollen.

För kunskapsföretagen är den verkliga tillgången de anställdas kunskap. I balansräkningen så finns dock denna tillgång inte med vilket ger en missvisande bild av företagets värde. Frågan är om det skulle ge en mer rättvisande bild, om det skulle vara möjligt att värdera och balansera personal. Vår mening är att det inte skulle ge en exakt bild av företagets värde, eftersom subjektiva bedömningar skulle präglade värderingen av de anställda. Det som glöms bort många gånger är att det inte bara är balansräkningen som ska ge en rättvisande bild av företagets värde, utan det är hela årsredovisningen som ska ge användarna all den information som behövs. Alltså har företagen möjlighet att i text och olika nyckeltal, liksom Konradgruppens nyckeltal, presentera sin personal och visa vilket värde de har för företaget.

6.4 Egna reflektioner

Under arbetets gång har vi fått en ytterligare förståelse för problematiken inom det område vi valt att undersöka. Värdering av immateriella tillgångar leder till frågor eftersom det många gånger är svårt att direkt koppla de utgifter man haft för tillgången. Att sedan se att den kommer att ge framtida ekonomiska fördelar är också många gånger en svårt. En förvärvad fotbollsspelare är självklart tänkt att producera och på så sätt generera kassaflöde till föreningen. Det är dock fortfarande fråga om en människa som inte alltid fungerar på det sätt som man hoppats på. Hur spelaren fungerar hänger ofta ihop med många andra faktorer, såsom hur han trivs i och utanför laget, hur laget fungerar i stort med mera. Dessa faktorer påverkar alltså om tillgången kommer att leda till framtida ekonomiska fördelar. Sådana faktorer spelar inte in på samma sätt då det handlar om materiella tillgångar som maskiner och inventarier.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att fotbollsklubbarna får värdera kontraktet de har med en spelare. Det är utgiften för att få kontraktet i hand som kan balanseras över kontraktstiden. Det måste alltså finnas ett anskaffningsvärde på kontraktet för att man ska få redovisa det som en tillgång. Värdering till verkligt värde är inte tillåtet då den spelarmarknad som finns i dagsläget inte faller inom ramarna för en aktiv marknad.

Ett vanligt företag får inte redovisa på samma sätt som fotbollsklubbarna eftersom de anställda inte uppfyller de kriterier som finns för en tillgång. Det kriterium det faller på är kontrollbehovet. Förtagen kan inte äga sin personal och har därför inte kontroll över den. Skulle det gå att lösa kontrollbehovet skulle anskaffningsvärdet fortfarande vara svårt att bestämma. Att sedan ha olika värden på de anställda kan också leda till större klyftor och indelningar inom företaget.

6.5 Framtiden

Inom fotbollen finns idag en liten spelarmarknad för de mest attraktiva spelarna som skulle kunna motivera värdering till verkligt värde av spelarna. Det är dock först när det finns en etablerad marknad för alla spelare som värdering till verkligt värde skulle vara möjligt. En sådan värdering skulle dock resultera i en mer rättvisande bild av klubbarna eftersom alla spelarna då skulle ha ett värde.

Då det gäller utvecklingen inom företagsvärlden och med tanke på att fler konsultföretag etableras på marknaden, så är det fortfarande märkligt att normsättarna inte har tagit hänsyn till företagens nya tillgångar.

6.6 Förslag till fortsatt forskning

I vår avgränsning valde vi att inte behandla spelare som kommer från de egna leden, så kallade egna talanger eller produkter. Dessa spelare har i dagsläget inget redovisat värde i klubbarnas balansräkning eftersom man menar att de inte har något anskaffningsvärde. Marknadsvärdet är ofta dock mycket högre än noll. En undersökning om hur man räknar fram ett värde av dessa spelare skulle vara intressant. Samma gäller spelare som värvas till en klubb utan anskaffningsvärde, genom den så kallade Bosman-domen. Hur ska spelare utan anskaffningsvärde få ett värde i balansräkningen? En jämförelse skulle kunna göras med företag som utvecklar eget varumärke. Här är problematiken liknade, eftersom man inte direkt kan koppla vilka utgifter som lagts på varumärket.

Källförteckning

Artiklar

- Amir, E “Accounting, Valuation and Duration of Football Player Contracts” Journal of Business Finance & Accounting, 32(3) & (4), April/May 2005.
- URA 9 Intellectuellt kapital, Uttalande från redovisningsrådets akutgrupp, december 2001

Internet

- Aktiespararnas hemsida [Elektronisk] Tillgängligt:
<http://www.aktiespararna.se/artiklar/Reportage/Risikkapitalister-avgor-dagens-fotbollsmatcher/> [07-01-08]
- FIFA:s hemsida [Elektronisk] Tillgängligt:
<http://www.fifa.com/en/history/history/0,1283,1,00.html> [06-11-15]
<http://www.fifa.com/en/history/history/0,1283,5,00.html> [06-11-15]
- AIK:s hemsida, prospekt [Elektronisk] Tillgängligt:
http://www.aik.se/fotboll/ab/prospekt_060615.pdf [07-01-03]
- Nickes.com Champions League Guide hemsida [Elektronisk] Tillgängligt:
<http://www.plingdirect.com/plingmedia/cl/nickes.com/CL.php?team=1&id=24>
[07-01-03]
- Svenskafans hemsida [Elektronisk] Tillgängligt:
<http://www.svenskafans.com/england/tottenham/artikel.asp?id=105670> [07-01-07]
- London Stock Exchange hemsida [Elektronisk] Tillgängligt:
<http://www.londonstockexchange.com/en-gb/pricesnews/prices/system/detailedprices.htm?sym=GB0008962986GBGBXAIM%200896298TTNM> [06-11-14]
- Redovisningsrådets hemsida [Elektronisk] Tillgängligt:
http://www.redovisningsradet.se/pdf-6/RR32_Redovisning_fr_juridiska_personer.pdf
[06-12-03]
- SvFF:s hemsida [Elektronisk] Tillgängligt:
<http://www.svenskfotboll.se/files/{52428166-3D71-4A71-8934-9ECD2C84633B}.pdf>
[06-12-03]
<http://www.svenskfotboll.se/files/%7BCFF25CB3-5F88-4471-B754-F88CF0989D37%7D.pdf> [06-12-03]

Intervjuer

- Anonym revisor, anonym revisionsbyrå. Auktoriserad revisor
2006-12-04, 24 min (Personligt besök)

- Hans Christoffer Toll, AIK Fotboll AB, ekonomichef, 2006-11-28, 28 min (Telefon)
- Jan Hanner, Öhrlings PricewaterhouseCoopers, revisor och redovisnings speciallist, 2006-11-24, 56min (Personligt besök)

Litteratur

- Andersson, I. *Den uppenbara verkligheten*, Studentlitteratur AB: Lund, 1998
- Bergstrand, B-O. *Den dolda skattkistan*, Studentlitteratur AB: Lund, 1993
- Eriksson & Wiedersheim,. *Att utreda, forska och rapportera*, Liber AB, 2001
- FARs *Samlingsvolym del 1*, FAR Förlag AB: Stockholm, 2005
- Flamholtz, E. *Human Resource Accounting; Advances in Concepts, Methods and Applications*, Kluwer Academic Publishers: London, 1999
- Gröjer, J-E, Johansson, U. *Personalekonomisk Redovisning och Kalkylering*, Arbetskyddsämnden: Stockholm, 1996
- Holme & Solvang. *Forskningsmetodisk*, Studentlitteratur AB: Lund, 1997
- Internationell Redovisningsstandard I Sverige IFRS/IAS, FAR Förlag AB: Stockholm, 2006
- Johansson, S-E. *Den fullständiga balansräkningen*, Industrilitteratur AB, 2003
- Morrow, S. *Accountability and Finance in Football*, Macmillan: Basingstoke, 1999
- Patel & Davidsson. *Forskningsmetodikens Grunder*, Studentlitteratur AB: Lund, 1994
- Saunders, M m.fl. *Research methods for business students*, Prentice Hall, 2003
- Smith, D. *Redovisningens Språk*, Studentlitteratur AB: Lund, 2006
- Stewart, T. *Intellectual capital*, Doubleday/Currency: New York, 1997
- Sveiby, K-E. *Den osynliga balansräkningen*, Affärsvärlden: Stockholm, 1989
- Thomasson et.al. *Den nya affärsredovisningen*, Liber ekonomi: Malmö, 2000

Årsredovisningar

- AIK Fotboll AB 2005
- FC Köpenhamn 2005
- Tottenham Hotspur FC 2005

Appendix

AIK Fotboll AB

Post i balansräkningen

Immateriella anläggningstillgångar

Licenserade spelare 3 104 000 Skr

Notupplysning - Licensierade spelare

Licensierade spelare	T. Skr.	2005	2004
Ingående anskaffningsvärde		9 258	11 966
Tillkommande anskaffningsvärde		1 208	4 838
Avslutade kontrakt			- 5 050
Anskaffningsvärde för årets sålda spelare		- 3 857	- 2 496
Summa anskaffningsvärde		6 609	9 258
Akkumulerade avskrivningar enligt plan		- 2 674	- 6 036
Årets avskrivningar		- 4 074	- 3 731
Avskrivningar för årets sålda spelare		3 243	2 043
Avslutade kontrakt			5 050
Summa avskrivningar		- 3 505	- 2 674
Planenligt restvärde		3 104	6 584

FC Köpenhamn

Post i balansräkningen

Immateriella tillgångar

Kontraktsrättigheter 56 620 000

Notupplysning – Kontraktsrättigheter

Kontraktsrättigheter	T. Dkr.	2006	2005
Ingående anskaffningsvärde		101 020 (1/7 2005)	94 973 (1/7 2004)
Tillkommande anskaffningsvärde		80 235	42 814
Anskaffningsvärde för årets sålda spelare		- 36 854	- 36 767
Summa anskaffningsvärde		144 401 (30/6 2006)	101 020 (30/6 2005)
Akkumulerade avskrivningar enligt plan		- 44 400 (1/7 2005)	- 51 737 (1/7 2004)
Årets avskrivningar		- 30 369	- 21 842
Avskrivningar för årets sålda spelare		30 928	29 179
Summa avskrivningar		- 43 841	- 44 400
Planenligt restvärde		100 560 (30/7 2006)	56 620 (30/6 2005)

Tottenham Hotspur

Post i balansräkningen

Anläggningstillgångar 2005

Immateriella tillgångar 31 348 000 £

Notuppläsning – Immateriella tillgångar

Externa spelarförvärv	T. Pund	2005
Ingående anskaffningar		43 463
Årets anskaffningar		24 605
Bortaget anskaffningsvärde på grund av försäljning.		- 19 511
Utgående anskaffningsvärde		48 557
Ingående avskrivningar enligt plan		18 410
Årets avskrivningar enligt plan		12 742
Borttagna avskrivningar på grund av försäljning.		- 13 942
Utgående avskrivningar enligt plan		17 209
Bokfört värde per den 30 juni 2005		31 348